

Брюксел, 22.1.2016 г.
COM(2016) 18 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

предложение за Решение на Съвета

**за сключване на Споразумението за икономическо партньорство между
Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и държавите по
СИП ЮАОР, от друга страна**

ПРИЛОЖЕНИЕ

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКО ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ, ОТ ЕДНА СТРАНА, И ДЪРЖАВИТЕ ПО СИП ЮАОР, ОТ ДРУГА СТРАНА

ПРЕАМБЮЛ

КРАЛСТВО БЕЛГИЯ,
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,
РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ,
ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,
КРАЛСТВО ДАНИЯ,
ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,
РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,
ИРЛАНДИЯ,
РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,
КРАЛСТВО ИСПАНИЯ,
ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,
ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,
РЕПУБЛИКА КИПЪР,
РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,
РЕПУБЛИКА ЛИТВА,
ВЕЛИКОТО ХЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,
УНГАРИЯ,
РЕПУБЛИКА МАЛТА,
КРАЛСТВО НИДЕРЛАНДИЯ,
РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,
РЕПУБЛИКА ПОЛША,
ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,
РУМЪНИЯ,
РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,
СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА,
РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ,
КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ,
ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО ВЕЛИКОБРИТАНИЯ И СЕВЕРНА ИРЛАНДИЯ,

договарящи страни по Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, наричани по-долу „държавите — членки на Европейския съюз“,

и

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, от една страна, и

РЕПУБЛИКА БОТСУАНА,

КРАЛСТВО ЛЕСОТО,

РЕПУБЛИКА МОЗАМБИК,

РЕПУБЛИКА НАМИБИЯ,

РЕПУБЛИКА ЮЖНА АФРИКА и

КРАЛСТВО СВАЗИЛЕНД,

наричани по-долу „държавите от Южноафриканската общност за развитие, страни по Споразумението за икономическо партньорство“ („държавите по СИП ЮАОР“),

от друга страна,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД желанието на страните по споразумението („страните“) да засилят допълнително своите търговски връзки и да установят тесни и дълготрайни отношения, основани на партньорство и сътрудничество;

УБЕДЕНИ, че настоящото споразумение допълнително ще задълбочи и насърчи икономическите и търговските отношения между страните;

КАТО ЖЕЛАЯТ да създават нови възможности за заетост, да привличат инвестиции и да подобряват условията на живот на територията на страните, като същевременно насърчават устойчивото развитие;

КАТО ПРИЗНАВАТ значимостта на финансовото сътрудничество за развитие за прилагането на настоящото споразумение;

КАТО ПРИЗНАВАТ усилията от страна на държавите по СИП ЮАОР да гарантират икономическото и социално развитие на своите народи в контекста на засилена регионална интеграция в региона на Южноафриканската общност за развитие („региона на ЮАОР“);

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажимента на страните за способстване на регионалното сътрудничество и икономическата интеграция, както и за насърчаване на либерализацията на търговията в региона на ЮАОР;

КАТО ПРИЗНАВАТ специалните потребности и интереси на държавите по СИП ЮАОР и необходимостта да се отчетат различните им равнища на икономическо развитие, както и на безпокойствата им от географско и социално-икономическо естество;

КАТО ПРИЗНАВАТ особените обстоятелства по отношение на Ботсуана, Лесото, Намибия и Свазиленд („БЛНС“) в настоящото споразумение и необходимостта да бъде взето предвид влиянието, което оказва върху тях либерализацията на търговията по силата на Споразумението за търговия, развитие и сътрудничество между Южна Африка и Европейската общност и нейните държави членки, подписано на 11 октомври 1999 г. („СТРС“);

КАТО ПРИЗНАВАТ особените обстоятелства и потребности на най-слабо развитите държави сред държавите по СИП ЮАОР, чрез прилагането на специално и диференцирано третиране и асиметричен подход;

КАТО ПРИЗНАВАТ особените обстоятелства на Лесото като единствената държава в Южноафриканския митнически съюз със статут на най-слабо развита държава и факта, че въздействието на намалените приходи от мита в резултат на СТРС и на настоящото споразумение поражда приоритетна нужда от подпомагане на търговията;

КАТО ПРИЗНАВАТ особените обстоятелства на тези държави по СИП ЮАОР, които доскоро са участвали в продължителни въоръжени конфликти и се нуждаят от специално и диференцирано третиране и асиметричен подход;

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕВДИД правата и задълженията на страните, произтичащи от членството им в Световната търговска организация („СТО“), и като потвърждават отново значимостта на системата за многостранна търговия;

КАТО ПРИПОМНЯТ значението, което страните отдават на принципите и правилата, от които се ръководи системата на многостранна търговия, и на

необходимостта те да бъдат прилагани по прозрачен и недискриминационен начин;

КАТО ДЪРЖАТ СМЕТКА за Споразумението за партньорство между членовете на Групата страни от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн („АКТБ“), от една страна, и Европейската общност („ЕО“) и нейните държави членки, от друга страна, подписано на 23 юни 2000 г. и ревизирано на 25 юни 2005 г. („Споразумението от Котону“);

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажимента на страните и тяхната подкрепа за икономическото развитие в държавите по СИП ЮАОР с цел постигане на Целите на хилядолетието за развитие;

КАТО ДЪРЖАТ СМЕТКА за СТРС;

КАТО ДЪРЖАТ СМЕТКА за ангажимента на страните да гарантират, че техните взаимни договорености са в подкрепа на процеса на регионална интеграция в рамките на Договора за създаване на Южноафриканската общност за развитие, подписан на 17 август 1992 г., с последващите изменения в него („Договора за ЮАОР“);

КАТО ПРИЗНАВАТ особения случай на Южноафриканския митнически съюз, създаден със Споразумението за Южноафриканския митнически съюз от 2002 г. между правителствата на Република Ботсуана, Кралство Лесото, Република Намибия, Република Южна Африка и Кралство Свазиленд, подписано на 21 октомври 2002 г. („Споразумението за Южноафриканския митнически съюз“);

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ подкрепата на страните и насърчаването от тяхна страна на процеса на либерализиране на търговията;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ значимостта на селското стопанство и на устойчивото развитие за намаляването на бедността в държавите по СИП ЮАОР;

РЕШИХА да сключат настоящото споразумение:

ЧАСТ I

УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ДРУГИ ОБЛАСТИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН I

Цели

Целите на настоящото споразумение са:

- а) да допринесе за намаляването и премахването на бедността посредством установяването на търговско партньорство, съобразено с целта за устойчиво развитие, с Целите на хилядолетието за развитие и със Споразумението от Котону;
- б) да насърчи регионалната интеграция, икономическото сътрудничество и доброто управление с оглед създаване и прилагане на ефективна, предсказуема и прозрачна регионална регулаторна рамка за търговията и инвестициите между страните по споразумението, както и между държавите по СИП ЮАОР;
- в) да насърчи постепенната интеграция на държавите по СИП ЮАОР в световната икономика, в съответствие с взетите от тях политически решения и приоритетите им за развитие;
- г) да подобри капацитета на държавите по СИП ЮАОР в областта на търговската политика и въпросите, свързани с търговията;
- д) да подобри условията за нарастване на инвестициите и инициативите в частния сектор и да повиши капацитета по отношение на предлагането, конкурентоспособността и икономическия растеж в държавите по СИП ЮАОР, и
- е) да укрепи съществуващите връзки между страните на основата на солидарността и взаимния интерес. За тази цел, в съответствие със задълженията в рамките на СТО, настоящото споразумение подобрява търговските и икономическите отношения, засилва прилагането на Протокола относно търговията в региона на Южноафриканската общност за развитие (ЮАОР), подписан на 24 август 1996 г. („Протокола относно търговията на ЮАОР“) и Споразумението за Южноафриканския митнически съюз, оказва подкрепа за развитието на нова търговска динамика между страните посредством постепенната и асиметрична либерализация на търговията между тях и засилва, разширява и задълбочава сътрудничеството във всички сектори от значение за търговията.

ЧЛЕН 2

Принципи

1. Настоящото споразумение се основава на основните принципи и на съществените и фундаментални елементи, определени съответно в членове 2 и 9 от Споразумението от Котону. Настоящото споразумение цели да надгради постиженията на Споразумението от Котону, СТРС и предходните

споразумения между АКТЬ и ЕО в областта на регионалното сътрудничество и интеграция, както и в областта на икономическото и търговското сътрудничество.

2. Настоящото споразумение се прилага по такъв начин, че да има допълващ и взаимно засилващ ефект по отношение на Споразумението от Котону и СТРС, при условията на членове 110 и 111.
3. Страните се договарят да си сътрудничат за прилагането на настоящото споразумение по начин, който е в съответствие с политиките за развитие и програмите за регионална интеграция, в които държавите по СИП ЮАОР участват или може да участват.
4. Страните се договарят да си сътрудничат с цел изпълнение на поетите ангажименти и задължения, както и за подпомагане на капацитета на държавите по СИП ЮАОР за прилагане на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 3

Регионална интеграция

1. Страните признават, че регионалната интеграция е неразделна част от партньорството помежду им и представлява мощен инструмент за постигане на целите на настоящото споразумение.
2. Страните потвърждават отново значимостта на регионалната и подрегионалната интеграция между държавите по СИП ЮАОР за постигане на по-големи икономически възможности и засилена политическа стабилност, както и за способстване на действителната интеграция на развиващите се страни в световната икономика.
3. Страните подкрепят по-специално интеграционните процеси въз основа на Споразумението за Южноафриканския митнически съюз, Договора за ЮАОР и Учредителния акт на Африканския съюз, приет на 11 юли 2000 г., както и политиките за развитие и политическите цели, свързани с тези процеси. Страните си поставят за цел прилагането на настоящото споразумение при оказване на взаимна подкрепа посредством посочените инструменти и като се вземат предвид съответните равнища на развитие, потребности, географски особености и стратегии за устойчиво развитие.

ЧЛЕН 4

Наблюдение

1. Страните се ангажират да извършват постоянно наблюдение на действието и последиците от настоящото споразумение посредством подходящи механизми и графици, вписващи се в рамките на техните съответни процедури по участие и институции, както и посредством създадените с настоящото споразумение такива, с цел да гарантират осъществяването на целите на настоящото споразумение, неговото правилно прилагане и извличането на максимални ползи за техните народи, и по-специално за най-уязвимите групи.
2. Страните се ангажират своевременно да провеждат консултации помежду си по всякакви въпроси, свързани с прилагането на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 5

Сътрудничество в рамките на международни форуми

Страните ще се стремят да си сътрудничат в рамките на всички международни форуми, на които се обсъждат въпроси, имащи отношение към настоящото споразумение.

ГЛАВА II

ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 6

Контекст и цели

1. Страните припомнят Дневен ред 21 за околната среда и развитието от 1992 г., Декларацията на Международната организация на труда (МОТ) от 1998 г. за основните принципи и права в областта на труда, Плана за изпълнение от Йоханесбург за устойчиво развитие, приет през 2002 г., Декларацията на министрите от Икономическия и социален съвет на ООН от 2006 г. относно целите за пълна трудова заетост и достойни условия на труд, Декларацията на МОТ от 2008 г. относно социалната справедливост за справедлива глобализация и състоялата се през 2012 г. Конференция на ООН относно устойчивото развитие под надслов „Бъдещето, което искаме“.
2. Страните потвърждават отново своя ангажимент да насърчават развитието на международната търговия по начин, който допринася за постигането на целта за устойчиво развитие в рамките на трите му стълба (икономическо развитие, социално развитие и опазване на околната среда) за благо на сегашните и бъдещите поколения, и ще се стремят да гарантират, че тази цел е включена и отразена на всяко равнище от техните търговски отношения.
3. Разпоредбите на настоящата глава не са предмет на разпоредбите на ЧАСТ III, с изключение на член 7.

ЧЛЕН 7

Устойчиво развитие

1. Страните потвърждават отново, че целта за устойчиво развитие трябва да бъде прилагана и включена на всяко равнище от икономическото партньорство помежду им, в изпълнение на общите ангажименти, определени в членове 1, 2 и 9 от Споразумението от Котону, и по-специално на основния ангажимент за намаляване и постепенно премахване на бедността, по начин, който е в съответствие с целите за устойчиво развитие.
2. В случая с настоящото споразумение страните разбират тази цел като ангажимент, че:
 - а) прилагането на настоящото споразумение ще се съобразява изцяло с най-съществените интереси в хуманен, културен, икономически, социален, здравен и екологичен план на съответното население и бъдещите поколения на всяка от страните; и

- б) методите за вземане на решения вземат предвид фундаменталните принципи за принадлежност, участие и диалог.
3. В резултат на това страните се договарят да работят в сътрудничество за постигане на устойчиво развитие, насочено към хората.

ЧЛЕН 8

Многостранни стандарти и споразумения в областта на околната среда и труда

1. Страните признават ползата от международното управление и международните споразумения в областта на околната среда като отговор на международната общност на глобалните или регионалните екологични проблеми, както и значимостта на достойните условия на труд за всички като ключов елемент на устойчивото развитие във всички страни и като приоритетна цел на международното сътрудничество.
2. Като имат предвид Споразумението от Котону, и по-специално членове 49 и 50 от него, в контекста на настоящия член страните потвърждават отново своите права и своята ангажираност да изпълняват задълженията си по многостранните споразумения за опазване на околната среда и съответно ратифицираните от тях конвенции на Международната организация на труда.

ЧЛЕН 9

Право на регулиране и равнища на закрила

1. Страните признават правото на всяка страна да установява свои собствени равнища на вътрешна закрила на околната среда и труда и да приема или да изменя по съответен начин своето приложимо законодателство и политики, в съответствие с международно признатите стандарти и споразумения, по които те са страни.
2. Страните потвърждават отново значението на закрилата, предоставена във вътрешното трудово законодателство и вътрешното законодателство в областта на околната среда.
3. Като признават, че е нецелесъобразно да се насърчават търговията или инвестициите посредством отслабване или намаляване на нивото на предоставяната вътрешна закрила на труда и околната среда, страните не могат за тази цел да предвиждат дерогации от своето законодателство в областта на околната среда и своето трудово законодателство, нито системно да не го прилагат ефективно.

ЧЛЕН 10

Търговия и инвестиции, насърчаващи устойчивото развитие

1. Страните потвърждават отново своя ангажимент за повишаване на приноса на търговията и инвестициите за устойчивото развитие в неговите икономически, социални и екологични измерения.

2. Дадена страна може да поиска чрез Комитета по търговия и развитие провеждането на консултации с другата страна по всякакви въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава.
3. В диалога и сътрудничеството по настоящата глава, водени между страните с посредничеството на Комитета по търговия и развитие, може да участват и други компетентни органи и заинтересовани страни.

ЧЛЕН 11

Съвместна работа в областта на търговията и устойчивото развитие

1. Страните признават значението на сътрудничеството по свързаните с търговията аспекти на политиките в областта на околната среда и труда с оглед постигане на целите на настоящото споразумение.
2. Страните могат да обменят информация и опит относно действията си за насърчаване на съгласуваност и взаимно допълване между търговските, социалните и екологичните цели и засилват диалога и сътрудничеството по въпросите на устойчивото развитие, които могат да възникнат в контекста на търговските отношения.
3. По отношение на параграфи 1 и 2 страните могат да си сътрудничат, *inter alia*, в следните области:
 - а) свързаните с търговията аспекти на политиките в областта на труда или околната среда в рамките на международни форуми, като например програмата на МОТ за достойни условия на труд и многостранните споразумения за опазване на околната среда;
 - б) въздействието на настоящото споразумение върху устойчивото развитие;
 - в) корпоративната социална отговорност и отчетност;
 - г) свързаните с търговията аспекти от взаимен интерес за насърчаване на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие;
 - д) свързаните с търговията аспекти на устойчивото управление на горите, както и
 - е) свързаните с търговията аспекти на устойчивите риболовни практики.

ГЛАВА III

ОБЛАСТИ НА СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 12

Сътрудничество за развитие

1. Страните се ангажират да си сътрудничат с оглед прилагането на настоящото споразумение и оказването на подкрепа за търговските стратегии и стратегиите за развитие на държавите по СИП ЮАОР, в рамките на цялостния процес на регионална интеграция между посочените държави. Това сътрудничество може да има финансова и нефинансова форма.

2. Страните признават, че сътрудничеството за развитие е ключов елемент от партньорството помежду им и съществен фактор за осъществяването на целите на настоящото споразумение, определени в член 1. Финансовото сътрудничество за развитие на регионалното икономическо сътрудничество и интеграция, както е посочено в Споразумението от Котону, се осъществява по такъв начин, че да се окаже подкрепа и да се насърчат усилията на държавите по СИП ЮАОР за постигане на целите и да се увеличат в максимална степен очакваните ползи от настоящото споразумение. Областите на сътрудничество и техническа помощ се определят в настоящото споразумение по целесъобразност. Сътрудничеството се осъществява в съответствие с условията, предвидени в настоящия член. Тези условия подлежат на текущ преглед и при необходимост се преразглеждат в съответствие с разпоредбите на член 116.
3. Финансирането от ЕС във връзка със сътрудничеството за развитие между държавите по СИП ЮАОР и ЕС, отпускано в помощ на прилагането на настоящото споразумение, се осъществява в рамките на правилата и съответните процедури, предвидени в Споразумението от Котону, по-специално на програмните процедури на Европейския фонд за развитие, и в рамките на съответните инструменти, финансирани от общия бюджет на ЕС. В този контекст приоритет е подкрепата за прилагането на настоящото споразумение.
4. Държавите — членки на Европейския съюз, колективно се задължават да подпомагат посредством съответните си политики и инструменти за развитие дейностите, свързани със сътрудничеството за развитие в полза на регионалното икономическо сътрудничество и интеграцията и на прилагането на настоящото споразумение в държавите по СИП ЮАОР и на регионално равнище, в съответствие с принципите за взаимно допълване и ефективност на помощта, като съдържащите се в Парижката декларация от 2005 г. относно ефективността на помощта и в Програмата за действие от Акра от 2008 г.
5. Страните признават, че за прилагането на настоящото споразумение и за най-пълното използване на неговите предимства ще се изискват адекватни ресурси. В това отношение страните си сътрудничат, за да предоставят достъп на държавите по СИП ЮАОР до други финансови инструменти, както и с цел улесняване участието на други донори, желаещи да окажат допълнителна подкрепа на усилията на държавите по СИП ЮАОР за постигане на целите на настоящото споразумение.
6. Страните се договарят, че един регионален механизъм за финансиране на развитието, като фонд за СИП, би представлявал полезен инструмент за ефикасно насочване на финансовите ресурси за развитие и за прилагане на съпътстващите СИП мерки. ЕС приема да подкрепя усилията на региона за създаване на такъв механизъм. ЕС ще участва във фонда след провеждането на одит, резултатите от който са удовлетворителни.

ЧЛЕН 13

Приоритетни области на сътрудничество

1. За целите на прилагането на настоящото споразумение и като вземат предвид политиките за развитие на държавите по СИП ЮАОР, страните се договарят, че посочените в настоящия член и в член 14 области са от приоритетно значение за търговското и икономическото сътрудничество.
2. Целта на сътрудничеството в областта на търговията със стоки е насърчаване на търговията със стоки и на търговския капацитет на държавите по СИП ЮАОР, включително чрез постепенното премахване на митата в съответствие с поетите съгласно настоящото споразумение ангажменти за либерализация, чрез правилното прилагане на правилата за произход, на инструментите за защита на търговията, на нетарифните мерки, на санитарните и фитосанитарните („СФС“) стандарти и техническите пречки пред търговията („ТПТ“), чрез действия по отношение на нетарифните мерки и чрез насърчаването на митническото сътрудничество и улесняването на търговията.
3. Целта на сътрудничеството в областта на конкурентоспособността по отношение на предлагането е засилване на конкурентоспособността на държавите по СИП ЮАОР и премахване на ограниченията по отношение на предлагането на национално и институционално равнище, както и по-специално, на равнище предприятия. Това сътрудничество включва, наред с другото, такива области, като производство, технологично развитие и иновации, маркетинг, финансиране, търговско разпространение, транспорт, диверсификация на икономическата основа, както и развитието на частния сектор, подобряване на търговската и бизнес среда, и подкрепа за малките и средните предприятия в сферата на селското стопанство, рибарството, промишлеността и услугите.
4. Целта на сътрудничеството в областта на инфраструктурата, насочена към насърчаване на бизнеса, е развитието на среда, насочена към насърчаване на конкурентната стопанска дейност в такива области, като информационни и комуникационни технологии, транспорт и енергетика.
5. Страните се договарят да си сътрудничат за развиване и засилване на търговията с услуги, както е предвидено в член 73.
6. Страните се договарят да си сътрудничат за разработване и задълбочаване на въпросите, свързани с търговията, както е предвидено в членове 8—11, 16—19, 73 и 74.
7. Целта на сътрудничеството в областта на данните за търговията е подобряване на капацитета на държавите по СИП ЮАОР в областта на събиране, анализиране и разпространение на данните за търговията.
8. Целта на сътрудничество за изграждане на институционален капацитет по СИП е оказване на подкрепа на институционалните структури, необходими за управление на изпълнението на СИП, за изграждане на капацитет за водене на търговски преговори и за определяне на търговската политика в сътрудничество със съответните институционални механизми, установени в рамките на Договора за ЮАОР и Споразумението за Южноафриканския митнически съюз или в съответните държави по СИП ЮАОР.

ЧЛЕН 14

Сътрудничество в областта на данъчните корекции

1. Страните си дават сметка, че постепенното премахване или намаляването на митата, предвидено в настоящото споразумение, може да окаже неблагоприятно въздействие върху данъчните приходи на държавите по СИП ЮАОР и се договарят да си сътрудничат в тази област.
2. Страните се договарят да си сътрудничат в съответствие с член 12, по-специално в следните области:
 - а) подкрепа за данъчните реформи, и
 - б) допълващи данъчните реформи мерки за подкрепа за смекчаване на нетния фискален ефект на настоящото споразумение, които ще бъдат определени в съответствие със съвместно договорен механизъм.
3. Страните признават, че въздействието на намаляването на митата ще засегне особено силно фискалните приходи на Лесото и се споразумяват да обърнат особено внимание на положението на Лесото при прилагането на член 12.

ЧЛЕН 15

Видове интервенции

Сътрудничеството за развитие съгласно настоящото споразумение може да включва следните свързани с настоящото споразумение интервенции, без да се ограничава само до тях:

- а) разработване на политика;
- б) разработване на законодателство и регулаторна рамка;
- в) институционално/организационно развитие;
- г) изграждане на капацитет и обучение¹;
- д) услуги, свързани с технически съвети;
- е) административни услуги;
- ж) подкрепа в областите, свързани със СФС и ТПТ, както и
- з) оперативна подкрепа, включително оборудване, материали и свързани дейности.

ЧЛЕН 16

Сътрудничество в областта на защитата на правата върху интелектуалната собственост

1. Страните потвърждават отново своите ангажменти по силата на член 46 от Споразумението от Котону и своите права, задължения и клаузи за гъвкавост, посочени в Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, включено в приложение IV към Споразумението за създаване на Световната търговска организация („Споразумението ТРИПС“).

¹ За целите на настоящия член „изграждане на капацитет“ може да включва по-специално обучение, институционално развитие, организационно развитие (структури и процедури), оперативна подкрепа и процедури за комуникация и сътрудничество между институциите.

2. Страните се договарят да предоставят и осигуряват адекватна, ефективна и недискриминационна защита на правата върху интелектуалната собственост и да предвидят мерки, за да осигурят осъществяването на тези права в случай на тяхното нарушаване, в съответствие с разпоредбите на международните споразумения, по които те са страни.
3. Страните могат да си сътрудничат по въпроси, свързани с географски означения („ГО“), в съответствие с разпоредбите на раздел 3 (членове 22—24) от Споразумението ТРИПС. Страните признават значението на ГО и на продуктите с качество, свързано с произхода, за устойчивото селско стопанство и развитието на селските райони.
4. Страните се съгласяват, че е важно да се отговаря на основателните молби за взаимно предоставяне на информация и разяснения относно ГО и други въпроси, свързани с правата върху интелектуалната собственост. Без да се засяга общият характер на това сътрудничество, страните могат по взаимно съгласие да привлекат международни и регионални организации с експертен опит в областта на ГО.
5. Страните считат традиционните знания за важна област и могат да си сътрудничат в нея в бъдеще.
6. Страните могат да решат да започнат в бъдеще преговори за защитата на правата върху интелектуалната собственост, като държавите по СИП ЮАОР имат намерението и ще се стремят да провеждат преговорите колективно. В случай на започване на преговори, ЕС ще обмисли възможността за евентуално включване на разпоредби относно сътрудничеството и специалното и диференцираното третиране.
7. Ако дадена страна, която не е страна по бъдещо споразумение относно защитата на правата върху интелектуалната собственост, договорено в съответствие с параграф 6, желае да се присъедини, тя може да договори условията за присъединяването си към това споразумение.
8. Ако споразумение, произтичащо от преговорите, предвидени в параграфи 6 и 7, би довело до последици, несъвместими с бъдещото развитие на рамката за правата върху интелектуалната собственост за региона на ЮАОР, страните съвместно ще се опитат да адаптират настоящото споразумение, за да го приведат в съответствие с тази регионална рамка, като същевременно осигурят баланс на ползите.

ЧЛЕН 17

Сътрудничество в областта на обществените поръчки

1. Страните признават значимостта на прозрачните обществени поръчки за насърчаването на икономическото развитие и индустриализацията. Страните признават важността на сътрудничеството за подобряване на взаимното разбиране на съответните им системи за възлагане на обществени поръчки. Страните потвърждават отново своя ангажимент за прозрачни и предвидими системи за възлагане на обществени поръчки в съответствие с националното законодателство.

2. Страните признават, че е важно да продължат да публикуват своите закони или по друг начин да предоставят публичен достъп до тях, както и до подзаконовите нормативни актове и административните решения с общо приложение и всички техни изменения, в официално определено за тази цел електронно или печатно издание, което е широко разпространявано и остава лесно достъпно за обществеността. Страните се съгласяват, че е важно да се отговаря на основателните молби за взаимно предоставяне на информация и разяснения по горепосочените въпроси.
3. Страните могат да решат да започнат в бъдеще преговори във връзка с обществените поръчки, като държавите по СИП ЮАОР имат намерението и ще се стремят да провеждат преговорите колективно. В случай на започване на преговори, ЕС се съгласява да включи разпоредби относно сътрудничеството и специалното и диференцираното третиране.
4. Ако дадена страна, която не е страна по бъдещо споразумение относно обществените поръчки, желае да се присъедини, тя може да договори условията за присъединяването си към това споразумение.
5. Ако споразумение, произтичащо от преговорите, предвидени в параграфи 3 и 4, би довело до последици, несъвместими с бъдещото развитие на рамката за обществените поръчки за региона на ЮАОР, страните съвместно ще се опитат да адаптират настоящото споразумение, за да го приведат в съответствие с тази регионална рамка, като същевременно осигурят баланс на ползите.

ЧЛЕН 18

Сътрудничество в областта на конкуренцията

1. Страните признават, че определени бизнес практики, като ограничаващи конкуренцията споразумения или съгласувани практики и злоупотреба с господстващо положение, могат да ограничат търговията между страните и по този начин да попречат на постигането на целите на настоящото споразумение.
2. Страните се договарят да си сътрудничат в областта на конкуренцията в съответствие с член 13, параграф 6.
3. Страните могат да решат да започнат в бъдеще преговори във връзка с конкуренцията, като държавите по СИП ЮАОР имат намерението и ще се стремят да провеждат преговорите колективно. В случай на започване на преговори, ЕС се съгласява да включи разпоредби относно сътрудничеството и специалното и диференцираното третиране.
4. Ако дадена страна, която не е страна по бъдещо споразумение относно конкуренцията, желае да се присъедини, тя може да договори условията за присъединяването си към това споразумение.
5. Ако споразумение, произтичащо от преговорите, предвидени в параграфи 3 и 4, би довело до последици, несъвместими с бъдещото развитие на рамката за конкуренция за региона на ЮАОР, страните съвместно ще се опитат да адаптират настоящото споразумение, за да го приведат в съответствие с тази регионална рамка, като същевременно осигурят баланс на ползите.

ЧЛЕН 19

Сътрудничество в областта на управлението на данъците

Страните признават значението на сътрудничеството по отношение на принципите на добро управление в областта на данъчното облагане, осъществявано от съответните компетентни органи.

ЧАСТ II

ТЪРГОВИЯ И СВЪРЗАНИ С ТЪРГОВИЯТА ВЪПРОСИ

ГЛАВА I

ТЪРГОВИЯ СЪС СТОКИ

ЧЛЕН 20

Споразумение за свободна търговия

1. С настоящото споразумение между страните по него се създава зона за свободна търговия в съответствие с Общото споразумение за митата и търговията („ГАТТ от 1994 г.“), и по-специално член XXIV от него.
2. По отношение на нивата на ставките и графика на изпълнение на ангажиментите по настоящото споразумение в него се спазва принципът на асиметрия, съответстващ на специфичните потребности и ограничения в капацитета на държавите по СИП ЮАОР.

ЧЛЕН 21

Приложно поле

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат за търговията със стоки между страните.²

ЧЛЕН 22

Правила за произход

Тарифните преференции, предвидени в настоящото споразумение, се прилагат за стоки, отговарящи на условията на правилата за произход, предвидени в протокол I.

ЧЛЕН 23

Мита

1. Понятието „мита“ обхваща всякакви мита или всякакъв вид такси, събирани при или във връзка с вноса на стоки, включително всякаква форма на допълнително мито или допълнителна такса, но не включва:
 - а) вътрешни данъци или други вътрешни такси, налагани в съответствие с член 40, нито
 - б) мита, налагани в съответствие с глава II на ЧАСТ II, нито

² Освен когато изрично е предвидено друго, понятията „стоки“ и „продукт“ имат едно и също значение.

- в) такси или други плащания, налагани в съответствие с член 27.
2. За всички продукти, предмет на либерализация, в търговията между страните не се въвеждат нови мита и не се увеличават вече прилаганите, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, с изключение на:
- а) параграф 7;
 - б) параграф 9;
 - в) ПРИЛОЖЕНИЕ I, ЧАСТ 1, раздел А, параграф 7, и
 - г) ПРИЛОЖЕНИЕ II, ЧАСТ 1, раздел А, параграф 8.
3. Освен ако не е предвидено друго в настоящото споразумение, за всеки продукт ставката на базовото мито, към което се прилагат посочените в настоящото споразумение ангажменти за намаляване на митата, е митническата ставка за най-облагодетелствана нация („НОН“), прилагана към датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
4. В случаите, когато процесът на намаляване на митата не започва с влизането в сила на настоящото споразумение, базовото мито, към което се прилагат посочените в настоящото споразумение ангажменти за намаляване на митата, е по-ниското от следните мита: митническата ставка, посочена в параграф 3, или митническата ставка за НОН, прилагана в първия ден от графика за намаляване на съответните мита.
5. На датата на влизане в сила на настоящото споразумение ЕС уведомява секретариата на Южноафриканския митнически съюз и Министерството на промишлеността и търговията на Мозамбик за своя списък с базови мита, към които се прилагат посочените в настоящото споразумение ангажменти за намаляване на митата. На датата на влизане в сила на настоящото споразумение Южноафриканският митнически съюз и Мозамбик уведомяват Европейската комисия за съответните си списъци с базови мита, към които се прилагат посочените в настоящото споразумение ангажменти за намаляване на митата. След предвиденото в настоящия параграф уведомяване всяка страна публикува всеки от тези списъци в съответствие с вътрешните си процедури и в рамките на един месец след размяната на уведомления. На първото си заседание след уведомяването и публикуването Комитетът по търговия и развитие приема списъците с базови мита, съобщени от страните или Южноафриканския митнически съюз, според случая. Митата, посочени в графика на ЕС, включен в ЧАСТ II на ПРИЛОЖЕНИЕ I, и в графика на Мозамбик, включен в ЧАСТ II на ПРИЛОЖЕНИЕ III, фигурират с ориентировъчна цел и не представляват базови мита по смисъла на параграф 3.
6. Намалените мита, изчислени в съответствие с графика за намаляване на митата, посочен в настоящото споразумение, се прилагат със закръгляване до първия десетичен знак или, в случай на специални мита, до втория десетичен знак.
7. По отношение на тарифните преференции, които се изразяват като процент от прилаганата митническа ставка за НОН, ако в даден момент след датата на влизане в сила на настоящото споразумение една от страните увеличи или намали прилаганата от нея митническа ставка за НОН, едновременно с това се увеличава или намалява прилаганата спрямо другата страна ставка на митото,

доколкото се запазва маржът на преференциите в съответствие с графика на тази страна.

8. По отношение на тарифните преференции, които се изразяват изцяло под формата на фиксирана митническа ставка, ако в даден момент след датата на влизане в сила на настоящото споразумение една от страните намали прилаганата от нея митническа ставка за НОН, тази намалена митническа ставка се прилага спрямо другата страна, ако и доколкото тя е по-ниска от фиксираната ставка на митото, изчислена в съответствие с графика на тази страна.
9. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат за продуктите, изключени от ангажиментите за намаляване на митата, които са обозначени като спадащи към поетапна категория „X“ в графика на всяка от страните, посочен съответно в ПРИЛОЖЕНИЯ I, II и III.

ЧЛЕН 24

Мита на ЕС за продукти с произход от държавите по СИП ЮАОР

1. Продуктите с произход от Ботсуана, Лесото, Мозамбик, Намибия и Свазиленд се внасят в ЕС безмитно и без квоти съгласно предвиденото за тези държави в ПРИЛОЖЕНИЕ I.
2. Продуктите с произход от Южна Африка се внасят в ЕС в съответствие с третирането, предвидено за Южна Африка в ПРИЛОЖЕНИЕ I.

ЧЛЕН 25

Мита на държавите по СИП ЮАОР за продукти с произход от ЕС

1. Продуктите с произход от ЕС се внасят в Южноафриканския митнически съюз в съответствие с третирането, предвидено в ПРИЛОЖЕНИЕ II.
2. Продуктите с произход от ЕС се внасят в Мозамбик в съответствие с третирането, предвидено в ПРИЛОЖЕНИЕ III.

ЧЛЕН 26

Мита и данъци върху износа

1. Освен ако не е предвидено друго в настоящия член, от датата на влизане в сила на настоящото споразумение в търговията между договарящите страни не се въвеждат никакви нови мита или данъци върху или във връзка с износа на стоки, нито се увеличават вече прилаганите мита или данъци.
2. При изключителни обстоятелства, когато това е оправдано от конкретни нужди от приходи, или е необходимо за защита на зараждащи се промишлени отрасли или на околната среда, или е от особено важно значение за предотвратяване или преодоляване на критичен общ или местен недостиг на хранителни стоки или други продукти, които са от съществено значение за гарантиране на продоволствената сигурност, Ботсуана, Лесото, Намибия, Мозамбик и Свазиленд могат да въведат след консултации с ЕС временни мита или данъци върху или във връзка с износа на стоки по отношение на ограничен брой допълнителни продукти.

3. При изключителни обстоятелства, когато държавите по СИП ЮАОР могат да обосноват потребности, свързани с промишленото им развитие, тези държави по СИП ЮАОР могат да въведат временни мита или данъци върху или във връзка с износа на ограничен брой продукти за ЕС. Държава по СИП ЮАОР, която желае да въведе такива временни мита или данъци, уведомява ЕС за това, като предоставя цялата необходима информация и обосновка и се консултира с ЕС, ако ЕС поиска това. Такива временни мита или данъци се прилагат само по отношение на общо осем (8) продукта, определени на равнище шестцифрена тарифна позиция от Хармонизираната система, или в случай на „*руди и техните концентрации*“ — на равнище четирицифрена тарифна позиция от Хармонизираната система, за всяка държава по СИП ЮАОР в даден момент от време, и се прилагат за период не по-дълъг от общо дванадесет (12) години. Този период може да бъде удължен или подновен за същия продукт със съгласието на ЕС.
4. Следните условия се прилагат за параграф 3, но не и за параграф 2:
 - а) през първите шест (6) години след датата на въвеждане на митото или данъка върху износа държавите по СИП ЮАОР освобождават от прилагането на това мито или данък износа за ЕС в годишен размер, равен на средния обем на износа за ЕС на този продукт през трите (3) години, предшестващи датата на въвеждане на митото или данъка. От седмата година след въвеждането на посоченото мито или данък до изтичането на срока за неговото прилагане по параграф 3 държавите по СИП ЮАОР освобождават от прилагането на това мито или данък износа за ЕС в годишен размер, равен на 50 процента от средния обем на износа за ЕС на този продукт през трите (3) години, предшестващи датата на въвеждане на митото или данъка, и
 - б) митата или данъците върху износа не трябва да надвишават 10 процента от адвалорната износна стойност на продукта.
5. От датата на влизане в сила на настоящото споразумение всяко по-благоприятно третиране по отношение на или във връзка с мита или данъци, прилагани от държавите по СИП ЮАОР при износа на продукт, предназначен за основен търговски партньор, се предоставя и на сходния продукт, предназначен за територията на ЕС. За целите на настоящия член понятието „основен търговски партньор“ е определено в член 28, параграф 6.
6. Когато държава по СИП ЮАОР има основания да смята, че дадена пратка с продукт, за който не се прилагат мита върху износа по силата на параграфи 1, 3 и 4, е била реекспортирана от ЕС или премаршрутирана, без да е достигнала ЕС, до една или повече трети страни, тази държава по СИП ЮАОР може да повдигне въпроса пред Комитета по търговия и развитие.
7. Комитетът по търговия и развитие разглежда въпроса в срок от деветдесет (90) дни. Ако Комитетът по търговия и развитие не вземе решение по разглеждания въпрос, митническите органи на засегнатата държава по СИП ЮАОР може да поискат от Комитета по търговия и развитие да вземе решение вносителят на въпросния продукт в ЕС да направи декларация, че внесеният продукт ще бъде преработен в ЕС и няма да бъде реекспортиран към трети страни.

8. Ако и след изтичане на най-малко деветдесет (90) дни от прилагането на система, използваща такива декларации, държава по СИП ЮАОР продължава да има основания да смята, че дадена пратка с продукт, за който не се прилагат мита върху износа по силата на параграфи 1, 3 и 4, е била реекспортирана от ЕС или премаршрутирана, без да е достигнала ЕС, до една или повече трети страни, тази държава по СИП ЮАОР може да информира Комитета по търговия и развитие за основанията за своите опасения.
9. Ако, след предприемането на тези стъпки, не се намери решение в рамките на тридесет (30) дни, засегнатата държава по СИП ЮАОР може да наложи ефективни мерки за предотвратяване на въпросното заобикаляне, при условие че тези мерки са възможно най-малко рестриктивни за търговията и изключват оператори, които са доказали, че не участват в процеса на заобикаляне. Като алтернативно решение може да се използва налагането с обратна сила на износни мита върху пратката, която е била реекспортирана от ЕС към една или повече трети страни.
10. Страните се договарят да преразгледат разпоредбите на настоящия член в рамките на Съвместния съвет на държавите по СИП ЮАОР и ЕС („Съвместен съвет“) не по-късно от три (3) години след влизане в сила на настоящото споразумение, като вземат в пълна степен предвид отражението им върху развитието и диверсификацията на икономиките на държавите по СИП ЮАОР.

ЧЛЕН 27

Такси и други плащания

1. Всички такси и други плащания от каквото и да било естество, различни от вносни и износни мита и от данъци, попадащи в приложното поле на член 40, налагани върху или във връзка с вноса или износа, не надвишават стойността на извършените услуги и не представляват косвен начин за закрила на местните продукти, нито облагане за данъчни цели на вноса или износа.
2. Без да се засяга член 30, никоя от страните не налага строги санкции за несъществени нарушения на митническите разпоредби или на процедурните изисквания. По-специално санкциите поради пропуск или грешка в митническата документация, които са лесно поправими и очевидно са били допуснати без умисъл за измама или не в резултат на груба небрежност, не трябва да бъдат по-строги от необходимото, за да послужат само като предупреждение.
3. Разпоредбите на настоящия член се отнасят до налаганите от държавни органи такси и други плащания във връзка с внос и износ, включително тези, които се отнасят до:
 - а) консулски операции, като издаване на консулски фактури и сертификати;
 - б) количествени ограничения;
 - в) лицензиране;
 - г) контрол върху валутния обмен;
 - д) статистически услуги;

- е) документи, документиране и сертифициране;
 - ж) анализи и проверки, и
 - з) поставяне под карантина, дезинфекция и фумигация.
4. Не се събират такси и плащания за предоставяне на консулски услуги.

ЧЛЕН 28

По-благоприятно третиране по силата на споразумения за свободна търговия

1. По отношение на митата, определени в член 23, параграф 1 и член 26, параграф 1, и таксите и други плащания, определени в член 27, ЕС предоставя на държавите по СИП ЮАОР евентуалното по-благоприятно третиране, приложимо поради факта, че ЕС става страна по споразумение за преференциална търговия с трети страни след подписването на настоящото споразумение.
2. По отношение на митата, определени в член 23, параграф 1 и член 26, параграф 1, и таксите и други плащания, определени в член 27, държавите по СИП ЮАОР по искане на ЕС му предоставят евентуалното по-благоприятно третиране, приложимо поради факта, че държавите по СИП ЮАОР, поотделно или заедно, според случая, стават страна по споразумение за преференциална търговия с който и да било основен търговски партньор след подписването на настоящото споразумение.
3. Чрез дерогация от параграф 2 държавите по СИП ЮАОР не предоставят на ЕС третирането, приложимо поради факта, че държавите по СИП ЮАОР, поотделно или заедно, според случая, стават страна по споразумение за преференциална търговия с групата държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн или други африкански държави или региони.
4. Чрез дерогация от параграф 2, когато дадена държава по СИП ЮАОР докаже, че в резултат на споразумение за преференциална търговия, което е сключила с основен търговски партньор, тя получава като цяло третиране, значително по-благоприятно от предоставяното от ЕС, страните провеждат консултации и съвместно решават как най-добре да приложат разпоредбите на параграф 2.
5. Разпоредбите на настоящия член не се тълкуват така, че да създават за ЕС или за която и да било от държавите по СИП ЮАОР задължение за реципрочно предоставяне на преференциално третиране, приложимо поради факта, че ЕС или която и да било държава по СИП ЮАОР е страна по споразумение за преференциална търговия с трети страни към датата на подписване на настоящото споразумение.
6. За целите на настоящия член „основен търговски партньор“ означава всяка развита държава, или всяка държава, чийто дял в световния износ на стоки възлиза на над 1 процент през годината, предшестваща влизането в сила на споразумението, посочено в параграф 2, или всяка група държави, действащи самостоятелно, колективно или в рамките на споразумение за икономическа интеграция, чийто дял в световния износ на стоки колективно възлиза на над 1,5 процента през годината, предшестваща влизането в сила на споразумението, посочено в параграф 2.

7. Чрез дерогация от параграф 1, когато ЕС стане страна по споразумение за преференциална търговия с трета страна след подписването на настоящото споразумение и това споразумение за преференциална търговия предвижда по-благоприятно третиране за съответната трета страна от предоставяното от ЕС за Южна Африка съгласно настоящото споразумение, ЕС и Южна Африка започват консултации с оглед да се вземе решение дали и по какъв начин в обхвата на по-благоприятното третиране, предвидено в споразумението за преференциална търговия, да се включи и Южна Африка. Съвместният съвет може да приема предложения за изменение на разпоредбите на настоящото споразумение в съответствие с член 117.
8. Чрез дерогация от параграф 2, когато Южноафриканският митнически съюз или някоя от държавите по СИП ЮАОР със статут на най-слабо развита държава стане страна по споразумение за преференциална търговия с основен търговски партньор и това споразумение за преференциална търговия предвижда предоставяне от Южноафриканския митнически съюз или съответната държава по СИП ЮАОР със статут на най-слабо развита държава на по-благоприятно третиране за основния търговски партньор от предоставяното за ЕС съгласно настоящото споразумение, Южноафриканският митнически съюз или съответната държава по СИП ЮАОР със статут на най-слабо развита държава и ЕС започват консултации с оглед да се вземе решение дали и по какъв начин в обхвата на по-благоприятното третиране, предвидено в споразумението за преференциална търговия, да се включи и ЕС. Съвместният съвет може да приема предложения за изменение на разпоредбите на настоящото споразумение в съответствие с член 117.

ЧЛЕН 29

Свободно движение

1. Налага се еднократно мито при вноса на стоки с произход от ЕС или от държавите по СИП ЮАОР на територията на ЕС или на държавите по СИП ЮАОР, според случая.
2. Всяко мито, платено при внос в държава по СИП ЮАОР, която е и държава — членка на Южноафриканския митнически съюз, се възстановява напълно при реекспорт на стоките от митническата територия на тази държава по СИП ЮАОР, в която е бил осъществен първоначалният внос, към държава по СИП ЮАОР, която не е държава — членка на Южноафриканския митнически съюз. Тези продукти съответно се облагат с митото, което в сила в страната, където се извършва потреблението. До постигане на съгласие между държавите по СИП ЮАОР относно процедурите по настоящия параграф, действието на този параграф трябва да бъде в съответствие с приложимото митническо законодателство и процедури.
3. Страните се договарят да си сътрудничат с оглед улесняване на движението на стоки и опростяване на митническите процедури, в рамките на държавите по СИП ЮАОР, и по-специално съгласно предвиденото в член 13, параграф 2.

ЧЛЕН 30

Специални разпоредби относно административното сътрудничество

1. Страните се съгласяват, че административното сътрудничество е от съществено значение за прилагането и контрола на преференциалното третиране, предоставено по реда на настоящата глава, и подчертават своята ангажираност в борбата с нередностите и измамите в митническата и свързаните с нея области.
2. Страните също така се съгласяват да си сътрудничат, за да гарантират, че отговорните органи разполагат с необходимите институционални структури за своевременно предоставяне на ефикасен отговор на исканията за оказване на помощ.
3. За целите на настоящия член и без да се засяга протокол 2, член 9, липса на административно сътрудничество означава, *inter alia*:
 - а) системно неспазване на задълженията за проверка на произхода на въпросния продукт или продукти, съгласно предвиденото в протокол 1, член 38;
 - б) системен отказ или необосновано забавяне на провеждането на последваща проверка на доказателството за произход и/или на съобщаването на резултатите от нея, съгласно предвиденото в протокол 1, член 38;
 - в) системен отказ или необосновано забавяне при получаване на разрешение за провеждане на мисия в рамките на административното сътрудничество с цел проверка на достоверността на документите или точността на информацията, имащи отношение към предоставянето на въпросното преференциално третиране, съгласно предвиденото в протокол 2, член 7.
4. За целите на настоящия член, установяване на нередности или измами може да има, *inter alia*, в случаите на бързо увеличаване, без основателно обяснение, на вноса на стоки, което надвишава обичайното равнище на производство и капацитета за износ на другата страна и е свързано с обективна информация за нередности или измами.
5. Когато някоя от страните е установила въз основа на обективна информация липса на административно сътрудничество и/или нередности или измами, засегнатата страна може, при изключителни обстоятелства, временно да спре предоставянето на съответното преференциално третиране по отношение на въпросния продукт или продукти и на въпросния специфичен произход в съответствие с настоящия член.
6. За целите на настоящия член „изключителни обстоятелства“ означава такива обстоятелства, които оказват или биха могли да окажат значително отрицателно въздействие върху някоя от страните, ако съответното преференциално третиране по отношение на въпросния продукт или продукти продължи.
7. Прилагането на спирането съгласно параграф 5 се подчинява на следните условия:
 - а) страната, която е установила въз основа на обективна информация липса на административно сътрудничество и/или нередности или измами,

уведомява без ненужно забавяне Комитета по търговия и развитие за своята констатация, заедно с обективната информация по случая, и започва консултации в рамките на посочения комитет въз основа на цялата относима информация и обективните констатации, включително информация, свързана с ограничения в капацитета и/или структурни ограничения, с цел намиране на приемливо за двете страни решение;

- б) когато Комитетът по търговия и развитие е разгледал въпроса без да постигне съгласие за приемливо решение в срок от четири (4) месеца от получаването на уведомлението, засегнатата страна може временно да спре предоставянето на съответното преференциално третиране по отношение на въпросния продукт или продукти и на въпросния специфичен произход. Комитетът по търговия и развитие се уведомява без ненужно забавяне за всяко спиране. По искане на някоя от страните срокът за постигане на съгласие за приемливо решение може, когато това е надлежно обосновано, да бъде удължен на пет (5) месеца;
- в) спирането съгласно настоящия член се ограничава до необходимото за защитата на финансовите интереси на засегнатата страна. То не надвишава период от шест (6) месеца, който може да бъде подновен, след като Комитетът по търговия и развитие е имал възможността да преразгледа въпроса. Комитетът по търговия и развитие се уведомява за решенията за спиране веднага след приемането им. Те подлежат на периодични консултации в рамките на Комитета по търговия и развитие, и по-специално с оглед на тяхната отмяна веднага щом отпаднат условията за прилагането им.

ЧЛЕН 31

Отстраняване на административни грешки

Страните признават правото на всяка от тях да отстранява административни грешки по време на прилагането на настоящото споразумение. При констатиране на грешки всяка от страните може да поиска от Комитета по търговия и развитие да разгледа възможностите за приемане на всички подходящи мерки с оглед разрешаване на възникналия проблем.

ГЛАВА II

ИНСТРУМЕНТИ ЗА ЗАЩИТА НА ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 32

Антидъмпингови и изравнителни мерки

Правата и задълженията на всяка от страните по отношение на прилагането на антидъмпингови или изравнителни мерки се определят от приложимите споразумения в рамките на СТО. Разпоредбите на ЧАСТ III не се прилагат по отношение на разпоредбите на настоящия член.

ЧЛЕН 33

Многостранни защитни мерки

1. При спазване на разпоредбите на настоящия член, настоящото споразумение по никакъв начин не възпрепятства която и да било от страните да приема мерки в

съответствие с член XIX от ГАТТ от 1994 г., Споразумението на СТО за защитните мерки, член 5 от Споразумението на СТО за селското стопанство, приложено към Маракешкото споразумение за създаване на Световната търговска организация („Споразумението за СТО“), и всяко друго приложимо споразумение в рамките на СТО.

2. Независимо от разпоредбата на параграф 1, в светлината на общите цели за развитие на настоящото споразумение и малкия размер на икономиките на държавите по СИП ЮАОР, ЕС изключва вноса от държавите по СИП ЮАОР от налагането на каквито и да е мерки, приети съгласно член XIX от ГАТТ от 1994 г., съгласно Споразумението на СТО за защитните мерки и съгласно член 5 от Споразумението на СТО за селското стопанство.
3. Разпоредбата на параграф 2 се прилага в продължение на пет (5) години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Не по-късно от сто и двадесет (120) дни преди края на този период Съвместният съвет прави преглед на действието на параграф 2 в светлината на нуждите за развитие на държавите по СИП ЮАОР, с цел да се вземе решение за евентуалното удължаване на срока на прилагането му.
4. Разпоредбите на ЧАСТ III не се прилагат по отношение на разпоредбата на параграф 1.

ЧЛЕН 34

Общи двустранни защитни мерки

1. Независимо от разпоредбите на член 33, след като е разгледала алтернативните варианти за решение, дадена страна или Южноафриканският митнически съюз, според случая, може да приложи защитни мерки с ограничен срок на действие, които да се отклоняват от разпоредбите на членове 24 и 25, при условията и в съответствие с процедурите, определени в настоящия член.
2. Защитните мерки, посочени в параграф 1, могат да се налагат, когато в резултат на поетите задължения от някоя от страните по силата на настоящото споразумение, включително митнически отстъпки, продукт с произход от една от страните се внася на територията на другата страна или Южноафриканския митнически съюз, според случая, в такива завишени количества и при такива условия, че този внос причинява или застрашава да причини:
 - а) сериозна вреда на местната промишленост, произвеждаща сходни или пряко конкурентни продукти на територията на страната вносител или на Южноафриканския митнически съюз, според случая; или
 - б) смущения в определен отрасъл на икономиката, произвеждащ сходни или пряко конкурентни продукти, особено когато тези смущения предизвикват значими социални проблеми или трудности, които биха могли да доведат до сериозно влошаване на икономическото състояние на страната вносител или на Южноафриканския митнически съюз, според случая, или

- в) смущения на пазарите на сходни или пряко конкурентни селскостопански продукти на територията на страната вносител или на Южноафриканския митнически съюз, според случая.

Тези защитни мерки не излизат извън рамките на необходимото за отстраняване или предотвратяване на сериозната вреда или смущенията.

3. Защитните мерки, посочени в настоящия член, се осъществяват под формата на едно или повече от следните действия:
 - а) спиране на по-нататъшното намаляване на митническата ставка при внос за съответния продукт, както е предвидено в настоящото споразумение, или
 - б) увеличаване на митото за съответния продукт до ниво, което не надвишава прилаганата митническа ставка за НОН в момента на приемане на мярката, или
 - в) въвеждане на тарифни квоти за съответния продукт.
4. Без да се засягат разпоредбите на параграфи 1—3, в случаите, когато даден продукт с произход от някоя от държавите по СИП ЮАОР се внася в такива завишени количества и при такива условия, че този внос причинява или застрашава да причини някое от състоянията, посочени в параграф 2, букви а)—в), по отношение на сходен или пряко конкурентен производствен отрасъл на един или повече от най-отдалечените региони на ЕС, ЕС може да приеме мерки за надзор или защитни мерки, ограничени до засегнатия регион или региони, в съответствие с процедурите, определени в параграфи 6—8.
5. Без да се засягат разпоредбите на параграфи 1—3, в случаите, когато даден продукт с произход от ЕС се внася в такива завишени количества и при такива условия, че този внос причинява или застрашава да причини някое от състоянията, посочени в параграф 2, букви а)—в), по отношение на някоя от държавите по СИП ЮАОР или Южноафриканския митнически съюз, според случая, съответната държава по СИП ЮАОР или Южноафриканският митнически съюз, според случая, може да приеме мерки за надзор или защитни мерки, ограничени до нейната/неговата територия, в съответствие с процедурите, определени в параграфи 6—8.
6. Защитните мерки, посочени в настоящия член:
 - а) се запазват само за периода, необходим за предотвратяване или отстраняване на сериозната вреда или смущенията, описани в параграфи 2, 4 и 5;
 - б) не могат да се прилагат в течение на период, по-дълъг от две (2) години. В случаите, когато обстоятелствата, изискващи налагането на защитни мерки, продължават да са налице, срокът на действие на подобни мерки може да бъде удължен с нов период от не повече от две (2) години. Когато държава по СИП ЮАОР или Южноафриканският митнически съюз, според случая, прилага защитна мярка, или когато ЕС прилага мярка, ограничена до територията на един или няколко негови най-

отдалечени региона, те могат да прилагат тази мярка в течение на период, не по-дълъг от четири (4) години, а в случаите, когато обстоятелствата, изискващи налагането на защитни мерки, продължават да са налице, срокът на действието им може да бъде продължен с допълнителен период от четири (4) години;

- в) чийто срок на действие надхвърля една (1) година, съдържат конкретни елементи, водещи постепенно до тяхното премахване най-късно в края на определения срок, и
- г) не се прилагат по отношение на внос на продукт, който по-рано вече е бил предмет на такава мярка, за период от най-малко една (1) година, считано от датата на изтичане на срока на действие на мярката.

7. За целите на прилагането на параграфи 1—6 важат следните разпоредби:

- а) в случаите, когато някоя от страните или Южноафриканският митнически съюз, според случая, прецени, че е налице някоя от ситуациите, посочени в параграф 2, букви а)—в), параграф 4 и/или параграф 5, тя/той незабавно отнася въпроса до Комитета по търговия и развитие за разглеждане;
- б) Комитетът по търговия и развитие може да отправи евентуални препоръки, необходими за отстраняване на възникналите обстоятелства. Ако Комитетът по търговия и развитие не отправи препоръки, целящи отстраняване на обстоятелствата, или ако не бъде намерено друго удовлетворително решение в рамките на тридесет (30) дни от отнасянето на въпроса до Комитета по търговия и развитие, страната вносител може да приеме подходящи мерки за отстраняване на обстоятелствата, в съответствие с настоящия член;
- в) преди да приеме някоя от мерките, предвидени в настоящия член, или в случаите, в които се прилага параграф 8, страната или Южноафриканският митнически съюз, според случая, предоставя на Комитета по търговия и развитие възможно най-скоро цялата относима информация, необходима за обстоен преглед на случая, с оглед намиране на приемливо за засегнатите страни решение;
- г) при избора на защитни мерки съгласно настоящия член, трябва да се дава предимство на тези, които най-малко затрудняват функционирането на настоящото споразумение. Ако прилаганата митническа ставка за НОН, която е в сила в деня, непосредствено предшестващ деня на влизане в сила на настоящото споразумение, е по-ниска от прилаганата митническа ставка за НОН в момента на приемане на мярката, мерките, приложени в съответствие с разпоредбата на параграф 3, буква б), могат да надвишават митническата ставка за НОН, която е в сила в деня, непосредствено предшестващ деня на влизане в сила на настоящото споразумение. В такъв случай съответната страна или Южноафриканският митнически съюз, според случая, предоставя в съответствие с разпоредбата на буква в) на Комитета по търговия и развитие относимата информация, показваща, че увеличаването на митото до равнището на прилаганата митническа ставка за НОН към момента на влизане в сила не е достатъчно и че за

отстраняване или предотвратяване на сериозната вреда или смущенията по параграф 2 е необходима мярка, надвишаваща тази митническа ставка;

- д) Комитетът по търговия и развитие се уведомява незабавно за всяка защитна мярка, предприета в съответствие с настоящия член, и тя е предмет на периодични консултации в рамките на този орган, по-специално с оглед изготвяне на график за нейното премахване веднага щом обстоятелствата позволяват това.
8. В случай че забавянето би причинило трудно поправима вреда, страната вносител или Южноафриканският митнически съюз, според случая, може да приеме мерките, предвидени в параграфи 3, 4 и/или 5 на временна основа, без да се придържа към изискванията на параграф 7.
- а) Такова действие може да бъде предприето за период с максимална продължителност сто и осемдесет (180) дни, в случаите, когато мерките са приети от ЕС, и двеста (200) дни — когато мерките са предприети от държава по СИП ЮАОР или Южноафриканския митнически съюз, според случая, или когато мерките, приети от ЕС, са ограничени до територията на един или повече от най-отдалечените му региони.
- б) Срокът на действие на всяка такава временна мярка се зачита като част от първоначалния срок и всяко негово удължаване съгласно параграф 6.
- в) При приемането на такива временни мерки се вземат предвид интересите на всички заинтересовани страни.
- г) Страната вносител или Южноафриканският митнически съюз, според случая, информира другата засегната страна и незабавно отнася въпроса до Комитета по търговия и развитие за разглеждане.
9. В случай че страната вносител или Южноафриканският митнически съюз, според случая, подложи вноса на даден продукт на административна процедура, имаща за цел бързото предоставяне на информация относно тенденциите в търговските потоци, които могат да предизвикат затруднения, посочени в настоящия член, тя/той незабавно уведомява Комитета по търговия и развитие за това.
10. Разпоредбите на СТО относно уреждането на спорове не се прилагат по отношение на защитните мерки, приети съгласно разпоредбите на настоящия член.

ЧЛЕН 35

Защитни мерки за селскостопанските продукти

1. Независимо от разпоредбите на член 34, може да се приложи защитна мярка под формата на вносно мито, ако през даден дванадесетмесечен период обемът на вноса в Южноафриканския митнически съюз на селскостопански продукт от изброените в приложение IV и с произход от ЕС превишава референтното количество за съответния продукт, посочено в приложението.

2. Върху селскостопанските продукти, посочени в параграф 1, може да бъде наложено мито, което не надвишава по-високата от следните две стойности — 25 процента от текущото обвързващо мито на СТО или 25 процентни пункта. Това мито не може да надвишава преобладаващата прилагана митническа ставка за НОН.
3. Защитните мерки, посочени в настоящия член, се запазват за по-дългия от следните два периода — до края на календарната година или в продължение на пет (5) месеца.
4. Защитните мерки, посочени в настоящия член, не се запазват или прилагат по отношение на същата стока едновременно с:
 - а) обща двустранна защитна мярка в съответствие с член 34;
 - б) мярка съгласно член XIX от ГАТТ от 1994 г. и Споразумението на СТО за защитните мерки, или
 - в) специална защитна мярка съгласно член 5 от Споразумението на СТО за селското стопанство.
5. Посочените в настоящия член защитни мерки се прилагат по прозрачен начин. В срок от десет (10) дни след прилагането на такава мярка Южноафриканският митнически съюз уведомява писмено ЕС и предоставя съответните данни, свързани с мярката. При поискване Южноафриканският митнически съюз се консултира с ЕС относно прилагането на мярката. Южноафриканският митнически съюз също така уведомява Комитета по търговия и развитие в срок от тридесет (30) дни след налагането на такава мярка.
6. Прилагането и изпълнението на настоящия член може да бъде предмет на обсъждане и преразглеждане в рамките на Комитета по търговия и развитие. По искане на една от страните Комитетът по търговия и развитие може да преразгледа референтните количества и селскостопанските продукти, посочени в настоящия член.
7. Разпоредбите на настоящия член могат да се прилагат само в продължение на период от дванадесет (12) години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 36

Защитни мерки във връзка с продоволствената сигурност

1. Страните признават, че премахването на пречките пред търговията между тях, така както е предвидено в настоящото споразумение, може да създаде значителни предизвикателства за производителите от държавите по СИП ЮАОР в селскостопанския и хранителния сектор и се споразумяват да се консултират помежду си по тези въпроси.
2. Независимо от разпоредбите на член 34, когато това е от особено важно значение за предотвратяване или преодоляване на критичен общ или местен недостиг на хранителни стоки или други продукти, които са от съществено значение за гарантиране на продоволствената сигурност в държава по СИП

ЮАОР, и когато това положение поражда или има вероятност да породи сериозни затруднения за тази държава по СИП ЮАОР, въпросната държава по СИП ЮАОР може да приеме защитни мерки в съответствие с процедурата, определена в член 34, параграф 7, букви б)–г) и параграфи 8 и 9. Мярката подлежи на преразглеждане поне веднъж годишно и се отменя веднага след като обстоятелствата, довели до нейното приемане, престанат да са налице.

ЧЛЕН 37

Преходни защитни мерки за БЛНС

1. Страните признават чувствителността на либерализираните продукти, изброени в приложение V, за БЛНС.
2. Независимо от разпоредбите на член 34, в случай че един от продуктите, изброени в приложение V, с произход от ЕС се внася на територията на държава от БЛНС в такива завишени количества, че причинява или застрашава да причини сериозна вреда за някоя държава от БЛНС, тази държава може да приложи преходна защитна мярка.
3. Защитната мярка, посочена в параграф 2, е под формата на мито върху разглеждания продукт от изброените в приложение V до ниво, което не надвишава прилаганата митническа ставка за НОН в момента на приемане на мярката, или въвежда тарифна квота (ТК) при нулева ставка, при условие че размерът на митото извън квотата не надвишава прилаганата митническа ставка за НОН в момента на приемане на мярката.
4. Тридесет (30) дни преди прилагането на защитната мярка съответната държава от БЛНС уведомява писмено ЕС за мярката. След уведомлението засегнатата държава от БЛНС разполага с шестдесет (60) дни, за да предостави цялата относима информация, свързана с мярката.
5. Без да се засягат разпоредбите на параграф 2 по-горе, по искане на една от страните, съответната държава от БЛНС и ЕС провеждат консултации относно защитната мярка.
6. Защитните мерки, посочени в настоящия член, се прилагат за период, не по-дълъг от четири (4) години. В случаите, когато обстоятелствата, изискващи налагането на мярката, продължават да са налице, срокът на действие на подобна мярка може да бъде удължен с нов период от не повече от четири (4) години.
7. Защитна мярка по настоящия член не може да бъде приета след изтичането на дванадесет (12) години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 38

Защитни мерки за новосъздадените промишлени отрасли

1. Независимо от разпоредбите на член 34, Ботсуана, Лесото, Намибия, Мозамбик и Свазиленд могат временно да преустановят по-нататъшното намаляване на ставката на митото или да увеличат ставката на митото до ниво, което не надвишава прилаганата митническа ставка за НОН, когато в резултат на

намалението на митата продукт с произход от ЕС се внася на територията на съответната държава в такива завишени количества и при такива условия, че този внос застрашава установяването на новосъздаден промишлен отрасъл, или причинява или застрашава да причини смущения по отношение на новосъздаден промишлен отрасъл, произвеждащ сходни или пряко конкурентни продукти.

2. Защитните мерки, приети в съответствие с условията по параграф 1 от държава по СИП ЮАОР, която е и държава — членка на Южноафриканския митнически съюз, са под формата на налагане на допълнителни мита изключително от държавата по СИП ЮАОР, която се позовава на тази разпоредба.
3. Защитните мерки, упоменати в параграф 1, могат да се прилагат за период от най-много осем (8) години, който може да бъде допълнително удължен с решение на Съвместния съвет.
4. За целите на прилагането на параграфи 1 и 2 важат следните разпоредби:
 - а) когато държава по СИП ЮАОР прецени, че са налице обстоятелствата, посочени в параграф 1, тя незабавно отнася въпроса до Комитета по търговия и развитие за разглеждане. Засегнатата държава по СИП ЮАОР предоставя на Комитета по търговия и развитие цялата относима информация, необходима за обстоен преглед на случая;
 - б) Комитетът по търговия и развитие може да отправи препоръки с оглед намиране на необходимото приемливо решение за отстраняване на нововъзникналите обстоятелства. Ако Комитетът по търговия и развитие не отправи препоръки или ако не бъде намерено друго удовлетворително решение в рамките на тридесет (30) дни от отнасянето на въпроса до Комитета по търговия и развитие, засегнатата държава по СИП ЮАОР може да приеме мерки в съответствие с настоящия член;
 - в) при прилагането на мерките, предвидени в параграф 1, трябва да се дава предимство на тези, които най-малко затрудняват функционирането на настоящото споразумение, и
 - г) всяка мярка, приета съгласно настоящия член, се съобщава незабавно на Комитета по търговия и развитие и е предмет на периодични консултации в рамките на посочения орган.
5. При критични обстоятелства, при които забавянето би причинило трудно поправима вреда, засегнатата държава по СИП ЮАОР може да приеме мерките, предвидени в параграф 1, на временна основа, без да се придържа към изискванията на параграф 4. Подобна мярка може да бъде приета за период от най-много двеста (200) дни. Срокът на действие на всяка такава временна мярка се зачита като част от периода, посочен в параграф 3. При приемането на такива временни мерки се вземат предвид интересите на всички заинтересовани страни. Засегнатата държава по СИП ЮАОР вносител информира ЕС за приемането на такава временна мярка и незабавно отнася въпроса до Комитета по търговия и развитие за разглеждане.

6. Държавите — членки на Южноафриканския митнически съюз, имат правото да се възползват от разпоредбите на член 26 от Споразумението за Южноафриканския митнически съюз.

ГЛАВА III

НЕТАРИФНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 39

Забрана за количествени ограничения

Страните могат да прилагат количествени ограничения, при условие че тези ограничения се прилагат в съответствие със Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 40

Национално третиране по отношение на вътрешното облагане и нормативната уредба

1. Страните признават, че вътрешните данъци и други вътрешни такси и законовите и подзаконовите нормативни актове и изисквания, засягащи вътрешната продажба, предлагането за продажба, покупката, превоза, дистрибуцията или употребата на продукти, и вътрешните количествени правила, изискващи смесването, преработването или употребата на продукти в определени количества или съотношения, не следва да се прилагат за вносни или местни продукти с цел предоставяне на защита на местното производство.
2. Внасяните продукти с произход от другата страна не могат да бъдат облагани пряко или косвено с вътрешни данъци или други вътрешни такси от каквото и да било естество, надвишаващи тези, които са пряко или косвено прилагани по отношение на сходни местни продукти. Освен това страните не следва да налагат по никакъв друг начин вътрешни данъци или други вътрешни такси върху вносни или местни продукти по начин, който противоречи на принципите, изложени в параграф 1.³
3. Внасяните продукти с произход от другата страна се ползват с третиране, не по-малко благоприятно от третирането, предоставено на сходни местни продукти с национален произход в рамките на всички закони и подзаконови нормативни актове и изисквания, които се прилагат по отношение на тяхната вътрешна продажба, предлагане за продажба, покупка, превоз, дистрибуция или употреба. Разпоредбите на настоящия параграф не са пречка за прилагането на диференцирани вътрешни такси за превоз, които се основават изключително на стопанското използване на транспортните средства, а не на националния произход на продукта.
4. Страните не могат да установяват или да запазват каквито и да било вътрешни количествени правила относно смесването, преработването или употребата на продукти в определени количества или пропорции, които пряко или косвено изискват определено количество или пропорция от даден продукт, предмет на нормативна уредба, да бъде доставяно от местни източници. Освен това

³ Данък, съответстващ на изискванията на първото изречение на настоящия параграф, ще се счита за несъвместим с разпоредбите на второто изречение от него само в случаите, когато е налице конкуренция между, от една страна, обложения с данъка продукт, и от друга страна, пряко конкурентен или заменяем продукт, който не е бил обложен по същия начин.

страните не прилагат по никакъв друг начин вътрешни количествени правила по начин, който противоречи на принципите, изложени в параграф 1.

5. По отношение на смесването, преработването или употребата на продукти в определени количества или съотношения не се прилагат никакви вътрешни количествени правила, които биха довели до разпределяне на тези количества или съотношения между външни източници на снабдяване.
6. Разпоредбите на настоящия член не се прилагат по отношение на законови и подзаконови нормативни актове и изисквания, уреждащи доставките от държавни агенции на продукти, закупени за държавни цели, без да се цели търговска препродажба, нито използване в производството на стоки за търговска продажба.
7. Разпоредбите на настоящия член не възпрепятстват изплащането на субсидии изключително на местните производители, включително плащания, произтичащи от постъпления от вътрешни данъци или такси, прилагани в съответствие с разпоредбите на настоящия член, и субсидиране, осъществено посредством закупуване на местни продукти от държавата.
8. Страните признават, че вътрешните мерки за контрол върху максималните цени, въпреки че отговарят на останалите разпоредби на настоящия член, могат да навредят на интересите на страните, доставящи вносни продукти. В тази връзка страните, прилагащи такива мерки, следва да вземат предвид интересите на страните износителки с оглед избягване във възможно най-голяма степен на тези неблагоприятни последици.
9. Разпоредбите на настоящия член не са пречка страна по споразумението да въведе или запази в сила съществуващи вътрешни количествени правила, свързани с експонирани кинематографични филми и отговарящи на изискванията на член IV от ГАТТ от 1947 г.

ГЛАВА IV

МИТНИЦИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 41

Цели

Целите на настоящата глава са:

- а) укрепване на сътрудничеството в областта на митниците и улесняване на търговията с цел да се гарантира, че приложимите законодателство и процедури, както и административният капацитет на митническите органи, отговарят на целта за ефективен контрол и насърчаване на улесняването на търговията;
- б) насърчаване на хармонизацията на митническото законодателство и процедури;
- в) гарантиране, че законните цели на обществената политика, в това число и тези, свързани със сигурността и с предотвратяването на измамите в областта на

митниците и улесняването на търговията, по никакъв начин няма да бъдат накърнени, както и

- г) предоставяне на необходимата подкрепа на митническите администрации на държавите по СИП ЮАОР за ефективното прилагане на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 42

Митническо и административно сътрудничество

1. С цел да се осигури спазването на разпоредбите на настоящата глава и да се проследват ефикасно определените в член 41 цели, страните:
 - а) обменят информация относно митническото законодателство и процедури;
 - б) съвместно разработват инициативи, свързани с митниците и улесняването на търговията, както и с укрепването на административния капацитет;
 - в) обменят опит и добри практики в борбата с корупцията и измамите в свързаните с настоящата глава области;
 - г) обменят опит и добри практики по въпроси, свързани с процедурите по внос, износ и транзит, както и с подобряването на услугите, предоставяни на бизнеса;
 - д) обменят опит и добри практики по отношение улесняването на транзита;
 - е) улесняват обмена на експерти между митническите администрации, а също така
 - ж) насърчават координацията между всички имащи отношение агенции, както в рамките на страната, така и между страните.
2. Страните подготвят и развиват засилено сътрудничество по прилагането на Рамката от стандарти за сигурност и улесняване на глобалната търговия, приета през 2005 г. от Световната митническа организация („СМО“). Това сътрудничество включва инициативи, насочени към действия по взаимно признаване на статут на оторизиран икономически оператор и към обмен на предварителна информация, която да позволи ефикасна оценка и управление на риска за целите на сигурността.
3. Страните си предоставят административна взаимопомощ по митнически въпроси в съответствие с разпоредбите на протокол 2.

ЧЛЕН 43

Митническо законодателство и процедури

1. Страните се договарят, че съответните им търговски и митнически законодателства и процедури във възможно най-голяма степен се основават на:
 - а) ревизираната Конвенция от Киото от 1999 г. за опростяване и уеднаквяване на митническите процедури, основните елементи на

Рамката от стандарти на СМО за сигурност и улесняване на глобалната търговия, Международната конвенция за хармонизираната система и другите международни инструменти и стандарти, приложими в областта на митниците и търговията;

- б) необходимостта от закрила и улесняване на законната търговия;
- в) необходимостта от избягване на излишната и дискриминационна тежест за икономическите оператори, необходимостта от защитни мерки срещу измамите и корупцията, както и необходимостта да бъдат допълнително улеснени операторите, които постигат високо ниво на съответствие;
- г) необходимостта всяка от страните да прилага единен административен документ или електронен еквивалент;
- д) прилагането на съвременни митнически практики, в това число оценка на риска, опростени процедури за внос и вдигане на стоките, контрол след вдигането на стоките и одит на дружествата;
- е) прозрачност, ефикасност и пропорционалност, с цел намаляване на разходите и засилване на степента на предвидимост за икономическите оператори;
- ж) необходимостта от недискриминационно третиране що се отнася до изискванията и процедурите, приложими по отношение на вноса, износа и транзитните стоки, при все че се приема, че пратките биха могли да бъдат третирани различно в съответствие с обективните критерии за оценка на риска;
- з) постепенното развиване на системите, в това число и на системите, основаващи се на информационните технологии, както по отношение на износа, така и по отношение на вноса, за да се улесни обменът на данни между икономическите оператори, митническите администрации и другите служби;
- и) въвеждането на системи, които улесняват вноса на стоки чрез използването на опростени митнически процедури и процеси, включително митническо оформяне преди пристигане на стоките;
- й) премахването на всички изисквания за задължително използване на предекспедиционни проверки, както е определено в Споразумението на СТО за предекспедиционна проверка, или на еквивалентни такива;
- к) прилагането на правила, с които се гарантира, че санкциите, налагани при несъществени нарушения на митническите разпоредби или на процедурните изисквания, са пропорционални и че прилагането им не води до необосновано забавяне при митническо оформяне;
- л) система от обвързващи решения по въпросите, свързани с митниците, особено по отношение на тарифното класиране и правилата за произход, в съответствие с правилата, определени съответно в техните законодателства;
- м) улесняването на транзитното преминаване;
- н) премахването на всички изисквания за задължително използване на митнически посредници, както и на

- о) прозрачни, недискриминационни и пропорционални правила по отношение на лицензирането на митническите посредници.
2. С цел подобряване на методите на работа и гарантиране на прозрачността и ефикасността на митническите операции страните:
- а) гарантират поддържането на най-високо равнище на почтеност, посредством прилагането на антикорупционни мерки в тази област;
 - б) предприемат по-нататъшни действия за намаляване, опростяване и стандартизиране на данните в документацията, изисквана от митниците и другите заинтересовани агенции;
 - в) опростяват, в рамките на възможното, изискванията и формалностите по отношение на бързото вдигане и митническо оформяне на стоките;
 - г) осигуряват ефикасни, бързи и недискриминационни процедури, които предоставят възможност за обжалване на административните действия, постановления и решения на митническите и другите агенции, които засягат вноса, износа или транзитни стоки. Процедурите за обжалване трябва да бъдат лесно достъпни за всички, включително за малките и средните предприятия, а също така
 - д) създават благоприятна среда за ефективно спазване на законодателните изисквания.

ЧЛЕН 44

Улесняване на транзитното преминаване

1. Страните гарантират свободен транзит през тяхната територия при следване на най-подходящия за целта маршрут. Евентуалните проверки или изисквания трябва да бъдат недискриминационни, пропорционални и прилагани по еднакъв начин.
2. Без да се засяга провеждането на законен митнически контрол, страните предоставят на трафика в режим на транзит третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно на местните стоки, износ и внос, и на тяхното придвижване.
3. Страните:
 - а) използват режими на транспортиране под митнически контрол, които позволяват транзит на стоки, без да е необходимо да бъдат заплащани мита или други такси, при условие че бъде представена подходяща гаранция;
 - б) насърчават и прилагат регионални договорености в областта на транзита;
 - в) използват международните стандарти и инструменти, свързани с транзита, и
 - г) насърчават координацията между всички засегнати агенции, както в рамките на страната, така и между страните.

ЧЛЕН 45

Отношения с бизнес средите

Страните постигат съгласие относно:

- а) осигуряването на публичен достъп до всички митнически законодателни актове, процедури, такси и плащания, както и — при възможност — до необходимите пояснения, като това става, доколкото е възможно, чрез електронни средства;
- б) редовното и навременно провеждане, в рамките на възможното, на консултации с търговските представители по законодателните предложения и процедури, свързани с митниците и свързаните с митниците търговски въпроси;
- в) въвеждането, където е приложимо, и влизането в сила на всяко ново или изменено законодателство или процедури по начин, който позволява на търговците да се подготвят добре за спазването им. Страните предоставят публичен достъп до съответните известия от административен характер, включително изискванията на службите и процедурите при постъпване на стоки, работното време и правилата за дейността на митническите учреждения на пристанищата и граничните пунктове, както и данни за звената за контакт, към които да се отправят искания за информация, и
- г) насърчаването на сътрудничеството между операторите и съответните администрации посредством използване на инструменти от рода на меморандуми за разбирателство.

ЧЛЕН 46

Митническо остойностяване

1. Споразумението относно прилагането на член VII от ГАТТ от 1994 г. („Споразумение на СТО относно митническото остойностяване“) урежда правилата за митническо остойностяване, прилагани по отношение на търговията, попадаща в приложното поле на настоящото споразумение.
2. Страните си сътрудничат с оглед постигането на общ подход към въпросите, свързани с митническото остойностяване.

ЧЛЕН 47

Хармонизиране на митническите стандарти на регионално равнище

1. Страните насърчават хармонизирането на митническото законодателство, процедури, стандарти и изисквания.
2. Съдържанието и темпът на този процес се определят от всяка една от страните.

ЧЛЕН 48

Подкрепа на митническите администрации на държавите по СИП ЮАОР.

1. Страните признават значението на оказването на подкрепа на митническите администрации на държавите по СИП ЮАОР за целите на прилагането на настоящата глава, в съответствие с разпоредбите на част I, глава III.
2. С приоритет при подкрепата се ползват следните области:
 - а) прилагане на съвременни митнически практики, включително:

- i) управление на риска;
 - ii) контрол след вдигане на стоките, и
 - iii) автоматизация на митническите процедури;
- б) контрол на митническото остойносттаване, класирането и правилата за произход, включително с оглед изпълнение на изискването на член 43, параграф 1, буква й);
 - в) улесняване на транзита и повишаване на ефективността на регионалните договорености в областта на транзита;
 - г) въпросите, свързани с прозрачността по отношение на публикуването и административното осигуряване на всички търговски разпоредби, както и на всички съответни такси и формални изисквания;
 - д) въвеждане и прилагане на процедури и практики, които отразяват международните инструменти и стандарти, приложими в областта на митниците и търговията, *inter alia*, ревизираната Конвенция от Киото за опростяване и уеднаквяване на митническите процедури и Рамката от стандарти на СМО за сигурност и улесняване на глобалната търговия.
3. Страните признават необходимостта от проучвания за оценка на специфичните потребности, които да вземат предвид ситуацията във всяка отделна държава и използват инструментите на СТО и СМО за оценка на потребностите или всякакви други инструменти, по чието използване е постигнато взаимно съгласие.

ЧЛЕН 49

Преходни разпоредби

- 1. Страните признават необходимостта от преходни разпоредби, чрез които да се гарантира безпрепятственото прилагане на разпоредбите на настоящата глава.
- 2. С оглед необходимостта от засилване на капацитета им в областта на митниците и улесняването на търговията и без да се засягат техните права и задължения в рамките на СТО, държавите по СИП ЮАОР се ползват от преходен период от осем (8) години, за да изпълнят изискванията, посочени в членове 27, 43, 44 и 45, ако към момента на влизане в сила на настоящото споразумение съществува необходимост от изграждане на капацитет.
- 3. Съвместният съвет може да реши преходният период да се удължи с две (2) години, в случай че все още не е достигнат необходимият капацитет.

ЧЛЕН 50

Специален комитет по митниците и улесняването на търговията

- 1. Страните създават Специален комитет по митниците и улесняването на търговията, съставен от представители на страните.
- 2. Функциите на Специалния комитет по митниците и улесняването на търговията включват:
 - а) мониторинг на прилагането и административното осигуряване на настоящата глава и на протокол I;

- б) предоставяне на форум за консултации и дискусии по всички въпроси, свързани с митниците, включително правилата за произход, общите митнически процедури, митническото остойностяване, тарифното класиране, транзита и административната взаимопомощ по митнически въпроси;
 - в) засилване на сътрудничеството за разработване, въвеждане и прилагане на правила за произход и свързаните с тях митнически процедури, на общите митнически процедури и административната взаимопомощ по митнически въпроси;
 - г) засилване на сътрудничеството за изграждане на капацитет и техническа помощ;
 - д) наблюдение на прилагането на член 47;
 - е) изготвяне на собствен процедурен правилник, както и
 - ж) разглеждане на всякакви други договорени между страните въпроси, които са свързани с настоящата глава.
3. Специалният комитет по митниците и улесняването на търговията заседава на дата и при дневен ред, предварително договорени между страните.
 4. Страните се редуват при председателстването на заседанията на Специалния комитет по митниците и улесняването на търговията.
 5. Специалният комитет по митниците и улесняването на търговията докладва на Комитета по търговия и развитие.

ГЛАВА V

ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 51

Многостранни задължения

1. Страните потвърждават своя ангажимент да спазват правата и задълженията, посочени в Споразумението за техническите пречки пред търговията („Споразумение на СТО за ТПТ“).
2. Тези права и задължения са в основата на действията на страните по настоящата глава.

ЧЛЕН 52

Цели

Страните се договарят:

- а) да си сътрудничат с оглед улесняване и увеличаване на търговията със стоки помежду им посредством идентифициране, предотвратяване и премахване на ненужните пречки пред търговията при условията, предвидени в Споразумението на СТО за ТПТ;

- б) да си сътрудничат при засилването на регионалната интеграция, и по-специално интеграцията и сътрудничеството между държавите по СИП ЮАОР по въпроси, свързани с ТПТ; и
- в) да създадат и укрепят техническия капацитет на държавите по СИП ЮАОР по въпроси, свързани с ТПТ.

ЧЛЕН 53

Приложно поле и определения

1. Разпоредбите на настоящата глава се прилагат за стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието, определени в Споразумението на СТО за ТПТ, доколкото същите засягат търговията, попадаща в приложното поле на настоящото споразумение.
2. За целите на настоящата глава се прилагат определенията, използвани в Споразумението на СТО за ТПТ.

ЧЛЕН 54

Сътрудничество и регионална интеграция

Страните изразяват съгласие, че сътрудничеството между националните и регионалните органи, действащи в сферата на ТПТ, както в публичния, така и в частния сектор, е важно за улесняване на търговията в рамките на региона, както и между страните, а също така и за цялостния процес на регионална интеграция, и се ангажират да си сътрудничат за целта.

ЧЛЕН 55

Прозрачност

1. Страните потвърждават отново принципа на прозрачност при прилагането на техническите регламенти и стандарти в съответствие със Споразумението на СТО за ТПТ.
2. Страните признават значението на ефикасните механизми за консултиране, уведомяване и обмен на информация по отношение на техническите регламенти и стандарти в съответствие със Споразумението на СТО за ТПТ.
3. Страните се договарят да създадат механизъм за ранно предупреждение, за да гарантират, че държавите по СИП ЮАОР са предварително информирани за новите мерки на ЕС, които могат да окажат влияние върху износа на държавите по СИП ЮАОР, предназначен за ЕС. Страните използват по възможно най-добрия начин съществуващите механизми и избягват ненужното дублиране на многостранни или едностранни механизми.

ЧЛЕН 56

Мерки, свързани с техническите пречки пред търговията

Страните се договарят да определят и прилагат механизми измежду подкрепяните от Споразумението на СТО за ТПТ, които са най-подходящи за конкретните въпроси или сектори от приоритетно значение. Тези механизми могат да включват:

- а) засилване на сътрудничеството между страните с оглед улесняване на достъпа им до пазарите на другата страна чрез повишаване на взаимното познаване и

разбиране на съответните за страната системи в сферата на техническите регламенти, стандарти, метрологията, акредитацията и оценяването на съответствието;

- б) обмен на информация, определяне и прилагане на подходящи механизми за конкретни въпроси или сектори, напр. приравняване към международни стандарти, приемане на предоставяната от доставчика декларация за съответствие, използването на международно призната система за акредитиране на органите за оценяване на съответствието и използването на международни системи за изпитване на продукти и сертифициране;
- в) определяне и организиране на специфични за дадени сектори дейности по стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието с оглед улесняване разбирането и достъпа до пазарите на другата страна. Тези сектори ще се избират, като се вземат предвид основните области на търговия, включително продуктите от приоритетно значение;
- г) разработване на дейности и мерки за сътрудничество с оглед оказване на подкрепа за упражняването на правата и изпълнението на задълженията, произтичащи от Споразумението на СТО за ТПТ;
- д) разработване, където е целесъобразно, на общи позиции и подходи по практиките в техническото регламентиране, включващи прозрачност, консултации, необходимост и пропорционалност, използване на международните стандарти, на изискванията за оценяване на съответствието, използване на оценка на риска и на въздействието, правоприлагане и наблюдение на пазара;
- е) насърчаване на хармонизацията, когато това е възможно и в области от взаимен интерес, по посока на международните стандарти, както и на използването на такива стандарти при изготвянето на технически регламенти и на процедури за оценяване на съответствието;
- ж) ангажиране за своевременно разглеждане на възможността за договаряне на споразумения за взаимно признаване в секторите от взаимен икономически интерес;
- з) насърчаване на сътрудничеството между организациите на страните, които отговарят за техническите регламенти, метрологията, стандартизацията, изпитването, сертифицирането, проверките и акредитирането, както и
- и) насърчаване на участието на държавите по СИП ЮАОР в международните организации по стандартизация.

ЧЛЕН 57

Роля на Комитета по търговия и развитие във връзка с въпроси, свързани с ТПТ

Страните се договарят, че Комитетът по търговия и развитие е компетентен за:

- а) наблюдение и преглед на прилагането на настоящата глава;
- б) осигуряване на координация и предоставяне на консултации по въпроси, свързани с ТПТ;
- в) определяне и преразглеждане на секторите и продуктите от приоритетно значение и произтичащите от това области на сътрудничество от приоритетно значение;

- г) отправяне на препоръки за изменения на настоящата глава, когато това е необходимо и целесъобразно, както и
- д) разглеждане на всякакви други договорени между страните въпроси, които са свързани с настоящата глава.

ЧЛЕН 58

Изграждане на капацитет и техническа помощ

1. Страните признават значението на сътрудничеството в областта на техническите регламенти, стандартите, метрологията, акредитацията и оценяването на съответствието с оглед постигане на определените в настоящата глава цели.
2. Страните постигат съгласие, че следните области на сътрудничество са от приоритетно значение:
 - а) установяване на подходящи договорености за обмен на експертен опит, включително подходящо обучение, предназначено да се гарантира достатъчна и трайна техническа компетентност на съответните органи по стандартизация и оценяване на съответствието в държавите по СИП ЮАОР, както и взаимно разбиране между тези органи на територията на страните;
 - б) развитие на капацитета на държавите по СИП ЮАОР в областта на техническите регламенти, метрологията, стандартите, акредитацията и оценяването на съответствието посредством модернизиране или подготвяне на лаборатории и друго оборудване. Във връзка с това страните признават важността на засилването на регионалното сътрудничество и необходимостта да бъдат взети предвид продуктите и секторите от приоритетно значение;
 - в) разработване и приемане, в рамките на държавите по СИП ЮАОР, на хармонизирани технически регламенти, стандарти, метрология, акредитация и процедури за оценяване на съответствието въз основа на съответните международни стандарти;
 - г) подпомагане участието на държавите по СИП ЮАОР в международните дейности по стандартизация, акредитиране и метрология, както и
 - д) създаване на бюра за информация и сигнализиране за технически пречки пред търговията в държавите по СИП ЮАОР.

ГЛАВА VI

САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 59

Многостранни задължения

1. Страните потвърждават ангажимента си да спазват правата и задълженията, предвидени в Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки („Споразумение на СТО за СФС“) и Международната конвенция за растителна защита („МКРЗ“), както и тези, предвидени от Комисията по Codex

Alimentarius и Световната организация за здравеопазване на животните („ОИЕ“).

2. Тези права и задължения са в основата на действията на страните по настоящата глава.

ЧЛЕН 60

Цели

Страните се договарят:

- а) да улесняват търговията и инвестициите в рамките на държавите по СИП ЮАОР и между страните, като същевременно гарантират, че приетите мерки се прилагат единствено до степен, необходима за защита на живота и здравето на хората, животните и растенията, в съответствие с разпоредбите на Споразумението на СТО за СФС;
- б) да си сътрудничат в засилването на регионалната интеграция и по-специално сътрудничеството между държавите по СИП ЮАОР по въпросите, свързани със санитарните и фитосанитарните мерки („мерки СФС“) и да разглеждат проблемите, произтичащи от мерките СФС по отношение на секторите и продуктите от приоритетно значение, изброени в приложение VI, като същевременно отдават дължимото внимание на регионалната интеграция;
- в) да насърчават сътрудничеството, насочено към признаване на подходящи нива на защита при прилагането на мерките СФС, както и
- г) да изграждат и укрепват техническия капацитет на държавите по СИП ЮАОР за изпълнението и наблюдението на мерките СФС, включително чрез насърчаване на по-широкото използване на международните стандарти и на други аспекти, свързани с мерките СФС.

ЧЛЕН 61

Приложно поле и определения

1. Разпоредбите на настоящата глава се прилагат за мерките СФС, определени в Споразумението на СТО за СФС.
2. За целите на настоящата глава се прилагат определенията, използвани в Споразумението на СТО за СФС и от международните органи по стандартизация, а именно Комисията по Codex Alimentarius, МКРЗ и ОИЕ.

ЧЛЕН 62

Компетентни органи

1. Компетентните органи по прилагането на посочените в настоящата глава мерки са съответните органи по мерките СФС в страните.
2. В съответствие с настоящото споразумение страните се информират взаимно за техните съответни компетентни органи по мерките СФС и за всякакви промени в тях.

ЧЛЕН 63

Прозрачност

1. Страните потвърждават отново принципа на прозрачност при прилагането на мерките СФС в съответствие със Споразумението на СТО за СФС.
2. Страните признават значението на ефикасните механизми за консултиране, уведомяване и обмен на информация по отношение на мерките СФС в съответствие със Споразумението на СТО за СФС.
3. Страната вносител уведомява страната износител за всички промени в своите санитарни и фитосанитарни изисквания по отношение на вноса, които могат да окажат влияние върху търговията, попадаща в приложното поле на настоящата глава. Страните поемат ангажимент да създадат механизми за обмен на такава информация, когато това е целесъобразно.
4. При определянето на условията за внос страните ще прилагат принципа на определяне на зони или на обособени територии, като вземат предвид международните стандарти. Също така страните могат съвместно и за всеки отделен случай, когато това е възможно, да определят и предлагат зони или обособени територии с определен санитарен или фитосанитарен статус, с цел да се избегне нарушаване на търговията.

ЧЛЕН 64

Обмен на информация

1. Страните се договарят да създадат система за ранно предупреждение, за да гарантират, че държавите по СИП ЮАОР са предварително информирани за новите мерки СФС на ЕС, които могат да окажат влияние върху износа на държавите по СИП ЮАОР, предназначен за ЕС. Тази система се основава, когато е приложимо, на съществуващите механизми.
2. Страните се договарят да си сътрудничат за по-нататъшното разработване на мрежата за епидемиологично наблюдение на болестите по животните и в областта на фитосанитарната защита. Страните ще обменят информация за появата на вредители и болести, за които е известно, че представляват непосредствена опасност за другата страна.

ЧЛЕН 65

Роля на Комитета по търговия и развитие по въпроси, свързани с мерките СФС

Комитетът по търговия и развитие е компетентен за:

- а) наблюдение и преглед на прилагането на настоящата глава;
- б) предоставяне на съвети и формулиране на препоръки по отношение на прилагането на настоящата глава, насочено към постигането на нейните цели;
- в) предоставяне на форум за дискусии и обмен на информация, както и за разглеждане на свързани със сътрудничеството въпроси;
- г) отправяне на препоръки за изменения по настоящата глава, когато това е необходимо и целесъобразно;
- д) преразглеждане на списъка на продуктите и секторите от приоритетно значение, включени в ПРИЛОЖЕНИЕ VI, и на произтичащите от тях области на сътрудничество от приоритетно значение;

- е) насърчаване на сътрудничеството по разработването, прилагането и правоприлагането на мерките СФС, както и
- ж) обсъждане на всички други относими въпроси, свързани с тази област.

ЧЛЕН 66

Консултации

Ако една от страните сметне, че другата страна е предприела мерки, които могат да окажат или са оказали влияние върху достъпа до нейния пазар, се провеждат подходящи консултации, за да се избегне необосновано забавяне и да се намери подходящо решение в съответствие със Споразумението на СТО за СФС. За тази цел страните си предоставят взаимно имената и адресите на звената за контакт с експертен опит по санитарните и фитосанитарните въпроси, за да улеснят комуникацията и обмена на информация.

ЧЛЕН 67

Сътрудничество, изграждане на капацитета и техническа помощ

Страните се договарят:

- а) да насърчават сътрудничеството между съответните институции на страните;
- б) да си сътрудничат за улесняване на регионалната хармонизация на мерките и разработването на подходящи регулаторни рамки и политики в рамките на държавите по СИП ЮАОР и помежду им, като по този начин способстват за търговията и инвестициите в рамките на региона, както и
- в) да си сътрудничат в следните области от приоритетно значение:
 - i) изграждането на технически капацитет в публичния и частния сектор на държавите по СИП ЮАОР, за да се направи възможно осъществяването на санитарен и фитосанитарен контрол, включително обучение и информационни мероприятия във връзка с инспектиране, сертифициране, надзор и контрол;
 - ii) изграждането на капацитет в държавите по СИП ЮАОР за запазване и разширяване на техните възможности за достъп до пазарите;
 - iii) изграждането на капацитет, за да се гарантира, че предприетите мерки не се превръщат в ненужни пречки пред търговията, като същевременно се признават правата на страните да определят собствени подходящи нива на защита;
 - iv) укрепването на техническия капацитет за прилагане и надзор на мерките СФС, включително насърчаване на по-широка употреба на международните стандарти;
 - v) насърчаването на сътрудничеството по прилагането на Споразумението на СТО за СФС, и по-специално укрепване на бюрата за информация и процедурите за сигнализиране на държавите по СИП ЮАОР, както и по други въпроси, свързани със съответните международни органи по стандартизация;
 - vi) развиването на капацитета за анализ на риска, хармонизация, съответствие, изпитване, сертифициране, наблюдение на остатъчните вещества, проследимост и акредитиране, включително и чрез

модернизирани или подготвяне на лаборатории и друго оборудване, с цел да се помогне на държавите по СИП ЮАОР да отговорят на изискванията на международните стандарти. Във връзка с това страните признават важноста на засилването на регионалното сътрудничество и необходимостта да бъдат взети предвид продуктите и секторите от приоритетно значение, определени в съответствие с настоящата глава, както и

- vii) оказването на подкрепа за участието на държавите по СИП ЮАОР в съответните международни органи по стандартизация.

ГЛАВА VII

СЕЛСКО СТОПАНСТВО

ЧЛЕН 68

Сътрудничество в областта на селското стопанство

1. Страните подчертават важноста на селскостопанския сектор за държавите по СИП ЮАОР с оглед на продоволствената сигурност, създаването на заетост в селските райони, увеличаването на доходите на домакинствата на селскостопанските производители, създаването на приобщаваща икономика в селските райони, и като основа за по-широката индустриализация и устойчивото развитие, както и с оглед на приноса му за постигането на целите на настоящото споразумение.
2. От датата на влизане в сила на настоящото споразумение в търговията между страните не се допуска използването на експортни субсидии за селскостопански стоки.
3. Между ЕС и държавите по СИП ЮАОР се установява партньорство в селскостопанския сектор, за да се улесни обменът на мнения между страните в областта на селското стопанство, *inter alia*, продоволствената сигурност, развитието, регионалните вериги за създаване на стойност и интеграцията. Обхватът на въпросите и оперативните правила за партньорството в селскостопанския сектор се определят с общо съгласие на страните, действащи в рамките на посочения в член 103 комитет.

ГЛАВА VIII

ТЕКУЩИ ПЛАЩАНИЯ И ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ

ЧЛЕН 69

Текущи плащания

1. При спазване на разпоредбите на членове 70 и 71 страните се ангажират да не налагат ограничения и да допускат извършването на всички плащания по текущи сделки между пребиваващи на тяхна територия лица в свободно конвертируема валута.
2. Страните могат да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че разпоредбите на параграф 1 не се използват за трансфери, които не са в съответствие със законовите и подзаконовите им нормативни разпоредби.

ЧЛЕН 70

Защитни мерки

1. Когато, при изключителни обстоятелства, плащанията и движението на капитали между страните причиняват или застрашават да причинят сериозни затруднения в изпълнението на паричната политика или политиката на обменни курсове в една или повече държави по СИП ЮАОР или в една или повече държави — членки на Европейския съюз, ЕС или съответната държава по СИП ЮАОР може да предприеме строго необходими защитни мерки по отношение на плащанията и движението на капитали за срок от не повече от шест (6) месеца.
2. Съвместният съвет се информира незабавно за приемането на всяка защитна мярка и при първа възможност — за графика за нейното премахване.

ЧЛЕН 71

Затруднения по платежния баланс

Когато една или повече държави — членки на Европейския съюз, или държава по СИП ЮАОР е изправена пред сериозни затруднения, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, или е застрашена от настъпването на такива, тя може в съответствие с условията, установени в Споразумението за СТО и Устава на Международния валутен фонд, да приеме ограничителни мерки, които са с ограничена продължителност и не могат да надхвърлят необходимото за справяне със ситуацията, свързана с платежния баланс. Страната, която е предприела или запазила такива мерки, своевременно уведомява за това другата страна и представя във възможно най-кратък срок график относно премахването на въпросните мерки.

ГЛАВА IX

ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ И ИНВЕСТИЦИИ

ЧЛЕН 72

Цели

Страните признават нарастващото значение на търговията с услуги и инвестициите за развитието на техните икономики и потвърждават отново своите ангажименти във връзка с услугите, поети по силата на членове 41— 43 от Споразумението от Котону, както и своите съответни права и задължения по Общото споразумение по търговията с услуги („ГАТС“).

ЧЛЕН 73

Търговия с услуги

1. Страните могат да проведат преговори относно търговията с услуги с цел разширяване на приложното поле на настоящото споразумение. В тази връзка Ботсуана, Лесото, Мозамбик и Свазиленд („участващите държави по СИП ЮАОР“), от една страна, и ЕС, от друга страна, вече започнаха и ще продължат да водят преговори във връзка с търговията с услуги.
2. Преговорите между ЕС и участващите държави по СИП ЮАОР се ръководят от следните принципи:

- a) преговорите обхващат определенията и принципите за либерализиране на търговията с услуги;
 - б) преговорите обхващат списъците на ангажиментите, с които се определят условията, приложими за либерализирането на търговията с услуги. Тези условия се посочват за всеки либерализиран сектор и включват, когато това е необходимо, ограничения по отношение на достъпа до пазара и националното третиране, както и преходни периоди за либерализацията;
 - в) преговорите също така обхващат нормативните разпоредби в подкрепа на либерализирането на търговията с услуги;
 - г) либерализирането на търговията с услуги трябва да отговаря на изискванията на член V от ГАТС;
 - д) либерализирането на търговията с услуги трябва да бъде реципрочно и асиметрично, като се отчитат нуждите за развитие на участващите държави по СИП ЮАОР. Това може също така да доведе до включването на разпоредби относно сътрудничеството и специалното и диференцираното третиране;
 - е) преговорите се основават на съответните разпоредби от съществуващите приложими правни рамки.
3. ЕС и участващите държави по СИП ЮАОР се договарят да си сътрудничат за укрепване на регулаторните рамки на участващите държави по СИП ЮАОР, както и да си оказват подкрепа за изпълнението на ангажиментите, произтичащи от преговорите в съответствие с член 13, параграф 5. Страните признават, че в съответствие с член 13, параграф 8 изграждането на търговски капацитет може да окаже подкрепа за развитието на стопанската дейност.
 4. Ако дадена страна, която не е страна по споразумение относно търговията с услуги, договорено в съответствие с параграфи 1 и 2, желае да се присъедини, тя може да договори условията за присъединяването си към това споразумение.
 5. Ако споразумение, произтичащо от преговорите, предвидени в параграфи 1 и 4, би довело до последици, несъвместими с бъдещото развитие на рамката за услуги за региона на ЮАОР, страните ще проведат преговори, за да приведат настоящото споразумение в съответствие с тази регионална рамка, като същевременно осигурят баланс на ползите.

ЧЛЕН 74

Търговия и инвестиции

1. ЕС и участващите държави по СИП ЮАОР се договарят да си сътрудничат по отношение на инвестициите в съответствие с член 13, параграф 6 и в бъдеще могат да разгледат възможността за договаряне на споразумение относно инвестициите в икономически сектори, различни от услугите.
2. Ако дадена страна, която не е страна по споразумение относно инвестициите, договорено в съответствие с параграф 1, желае да се присъедини, тя може да договори условията за присъединяването си към това споразумение.
3. Ако споразумение, произтичащо от преговорите, предвидени в параграфи 1 и 2, би довело до последици, несъвместими с бъдещото развитие на рамката за

инвестиции за региона на ЮАОР, страните ще положат съвместни усилия, за да приведат настоящото споразумение в съответствие с тази регионална рамка, като същевременно осигурят баланс на ползите.

ЧАСТ III

ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

ГЛАВА I

ЦЕЛ И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

ЧЛЕН 75

Цел

1. Целта на настоящата част е предотвратяване или уреждане на спорове между страните, свързани с тълкуването и прилагането на настоящото споразумение, с оглед постигане на взаимно приемливо решение, когато това е възможно.
2. По спорове, свързани със съвместни действия на държавите — членки на Южноафриканския митнически съюз, те действат съвместно за целите на настоящата ЧАСТ, а ЕС предприема действия по отношение на целия Южноафрикански митнически съюз.
3. По спорове, свързани със самостоятелно действие на държава по СИП ЮАОР, съответната държава по СИП ЮАОР действа самостоятелно за целите на настоящата ЧАСТ, а ЕС предприема действия само по отношение на конкретната държава, за която той счита, че е нарушила разпоредба на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 76

Приложно поле

1. Настоящата част се прилага за всеки спор, свързан с тълкуването и прилагането на настоящото споразумение, освен ако изрично не е предвидено друго.
2. Независимо от параграф 1, процедурата, установена в член 98 от Споразумението от Котону, се прилага в случай на спор във връзка с финансиране, свързано със сътрудничеството за развитие между страните.

ГЛАВА II

КОНСУЛТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ

ЧЛЕН 77

Консултации

1. Страните полагат усилия за разрешаване на всеки един спор, посочен в член 76, като започват добросъвестни консултации с цел постигане на решение по взаимно съгласие.

2. Страна, която иска да започне консултации, изпраща на другата страна писмено искане, с копие до Комитета по търговия и развитие, в което се посочват спорната мярка и разпоредбите от настоящото споразумение, с които смята, че мярката не е съобразена.
3. Консултациите се провеждат в рамките на четиридесет (40) дни от датата на получаване на искането. Консултациите се считат за приключени след изтичане на шестдесет (60) дни от датата на получаване на искането, освен ако двете страни не се договорят да ги продължат. Цялата информация, разкрита по време на консултациите, остава поверителна.
4. Консултациите по неотложни въпроси, включително тези, които са свързани с малотрайни или сезонни стоки, се провеждат в рамките на петнадесет (15) дни от датата на получаване на искането, и се считат за приключени след изтичане на тридесет (30) дни от датата на получаване на искането.
5. Ако консултациите не са проведени в срока, установен съответно в параграф 3 или параграф 4, или ако консултациите са приключили, без да се стигне до взаимно приемливо решение, страната, подала искането за започване на процедурата, може да поиска съставянето на арбитражен комитет в съответствие с член 79.

ЧЛЕН 78

Медиация

1. Ако след консултациите не се стигне до взаимно приемливо решение, страните могат, по взаимно съгласие, да прибегнат до медиатор. Медиацията има за предмет въпроса, посочен в искането за провеждане на консултации, освен ако страните не решат друго.
2. Председателят на Комитета по търговия и развитие или негов представител избира чрез жребий измежду посочените в списъка в член 94 лица медиатор, който не е гражданин на никоя от страните, освен ако страните не се споразумеят за конкретен медиатор в срок от петнадесет (15) дни от датата на постигане на съгласие за отправяне на искане за медиация. Изборът се прави в срок от двадесет и пет (25) дни от датата на предаване на документа с постигнатото съгласие за отправяне на искане за медиация и в присъствието на представител на всяка от страните. Медиаторът свиква среща със страните не по-късно от тридесет (30) дни след избирането си. Медиаторът получава представените от всяка страна изложения не по-късно от петнадесет (15) дни преди заседанието и нотифицира становището си не по-късно от четиридесет и пет (45) дни след избирането си.
3. В своето становище медиаторът може да включи препоръка за начин на разрешаване на спора, който е в съответствие с разпоредбите на настоящото споразумение. Неговото становище не е обвързващо.
4. Страните могат да се споразумеят за промяна на сроковете, посочени в параграф 2. Медиаторът също може да реши да промени тези срокове, по искане на някоя от страните или по своя собствена инициатива, в зависимост от конкретните трудности, с които се е сблъскала засегнатата страна, или от сложността на случая.

5. Процедурата по медиация, и по-специално цялата разкрита информация и позициите, заети от страните по време на тази процедура, остават поверителни.

ГЛАВА III

ПРОЦЕДУРИ ПО УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

ЧЛЕН 79

Започване на арбитражната процедура

1. Ако страните не успеят да решат спора чрез прибегване до консултации, както е предвидено в член 77, или чрез прибегване до медиация, както е предвидено в член 78, страната, подала искането за започване на процедурата, може да поиска съставянето на арбитражен комитет.
2. Искането за съставяне на арбитражен комитет се отправя в писмен вид до страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, и до Комитета по търговия и развитие. Страната, подала искането за започване на процедурата, посочва в искането си за съставяне на арбитражен комитет конкретните мерки, които са предмет на спора, и обяснява как тези мерки нарушават разпоредбите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 80

Съставяне на арбитражния комитет

1. Арбитражният комитет се състои от трима (3) арбитражи.
2. Всяка страна определя един арбитраж в рамките на десет (10) дни от датата на получаване на искането за съставяне на арбитражен комитет. Двата (2) арбитражи определят трети арбитраж, който да председателства арбитражния комитет, в рамките на двадесет (20) дни от датата на получаване на искането за съставяне на комитет. Председателят на арбитражния комитет не трябва да бъде гражданин на нито една от страните, нито да пребивава постоянно на тяхна територия.
3. Ако всичките трима (3) арбитражи не са определени в рамките на двадесет (20) дни, или ако в рамките на десет (10) дни от определянето на третия арбитраж една от страните представи пред Комитета по търговия и развитие писмено мотивирано възражение срещу определените арбитражи, всяка една от страните може да поиска от председателя на Комитета по търговия и развитие или от негов представител да избере всичките трима (3) арбитражи чрез жребий от списъка, изготвен съгласно член 94, като един е измежду лицата, предложени от страната, подала искането за започване на процедурата, втори — измежду лицата, предложени от страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, а третият — измежду лицата, избрани от страните да председателстват комитета. Ако страните се споразумеят за един или повече от членовете на арбитражния комитет, останалите членове се избират по процедурата, определена в настоящия параграф.
4. Председателят на Комитета по търговия и развитие или негов представител избира арбитражите в рамките на пет (5) дни от датата на получаване на искането,

подадено от някоя от страните и посочено в параграф 3, и в присъствието на представител на всяка от страните.

5. Датата на съставяне на арбитражния комитет е датата, на която тримата (3) арбитри са окончателно избрани.

ЧЛЕН 81

Междинен доклад на комитета

Арбитражният комитет представя на страните междинен доклад, съдържащ както описателна част, така и неговите констатации и заключения, като правило не по-късно от сто и двадесет (120) дни след датата на съставяне на арбитражния комитет. При спешни случаи срокът се намалява на шестдесет (60) дни. Всяка страна може, в рамките на петнадесет (15) дни от предаването на доклада, да предостави на арбитражния комитет в писмен вид забележките си по конкретни аспекти от междинния доклад.

ЧЛЕН 82

Арбитражно решение

1. Арбитражният комитет уведомява за решението си страните и Комитета по търговия и развитие в рамките на сто и петдесет (150) дни от датата на съставяне на арбитражния комитет. Когато той счита, че този срок не може да бъде спазен, председателят на арбитражния комитет е длъжен да уведоми писмено страните и Комитета по търговия и развитие, като посочи причините за закъснението и датата, на която комитетът предвижда да приключи своята работа. При никакви обстоятелства решението не трябва да бъде постановено след изтичане на сто и осемдесет (180) дни от датата на съставяне на арбитражния комитет.
2. При спешни случаи, включително тези, които са свързани с малотрайни или сезонни стоки, арбитражният комитет прави всичко необходимо да се произнесе в рамките на деветдесет (90) дни от датата на своето съставяне. В рамките на десет (10) дни от своето съставяне арбитражният комитет може да се произнесе с предварително решение за това дали смята случая за спешен.
3. Всяка страна може да поиска от арбитражния комитет да изготви препоръка за начина, по който страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, би могла да изпълни решението.

ЧЛЕН 83

Изпълнение на арбитражното решение

Страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, предприема всички необходими мерки, за да изпълни арбитражното решение, а страните полагат усилия, за да се договорят за срока, в който да се изпълни решението.

ЧЛЕН 84

Разумен срок за изпълнение

1. Не по-късно от тридесет (30) дни след като страните получат уведомление за арбитражното решение, страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, уведомява страната, подала искането за започване

на процедурата, както и Комитета по търговия и развитие, за разумния срок, който ще ѝ бъде необходим за изпълнение на арбитражното решение.

2. След уведомяването на страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, страните полагат усилия да се договорят за такъв разумен срок. В случай на несъгласие между страните по отношение на разумния срок за изпълнение на арбитражното решение, страната, подала искането за започване на процедурата, подава, в рамките на тридесет (30) дни от уведомяването съгласно параграф 1, писмено искане до първоначално съставения арбитражен комитет да определи продължителността на разумния срок. За такова искане едновременно се уведомяват страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, и Комитетът по търговия и развитие. Арбитражният комитет уведомява за решението си страните и Комитета по търговия и развитие в рамките на тридесет (30) дни от датата на получаване на искането.
3. При определяне на продължителността на разумния срок арбитражният комитет взема предвид времето, от което страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, като правило би имала нужда за приемане на законодателни или административни мерки, съпоставими с тези, които тя смята за необходими, за да се осигури изпълнение. Арбитражният комитет взема предвид също така ограниченията в капацитета и различните нива на развитие, които могат да се отразят неблагоприятно на предприемането на необходимите мерки от страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата.
4. В случай на невъзможност първоначално съставеният арбитражен комитет или някои от неговите членове да заседават отново, се прилагат процедурите, посочени в член 80. Срокът за съобщаване на решението е четиридесет и пет (45) дни от датата на получаване на искането, посочено в параграф 2.
5. Разумният срок може да бъде удължен по споразумение между страните.

ЧЛЕН 85

Преразглеждане на мерките, предприети за изпълнение на арбитражното решение

1. Страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, уведомява страната, подала искането за започване на процедурата, и Комитета по търговия и развитие преди изтичане на разумния срок за всяка мярка, която тя е предприела, за да изпълни арбитражното решение.
2. В случай на несъгласие между страните относно съвместимостта на дадена мярка, съобщена съгласно параграф 1, с разпоредбите на настоящото споразумение, страната, подала искането за започване на процедурата, може да поиска в писмен вид от първоначално съставения арбитражен комитет да се произнесе по въпроса. В такова искане се посочва конкретната спорна мярка и се обяснява причината, поради която тази мярка е несъвместима с разпоредбите на настоящото споразумение. Арбитражният комитет постановява своето решение в рамките на деветдесет (90) дни от датата на получаване на искането. При неотложни случаи, включително тези, които са свързани с малотрайни или сезонни стоки, арбитражният комитет постановява

решението си в рамките на четиридесет и пет (45) дни от датата на получаване на искането.

3. В случай на невъзможност първоначално съставеният арбитражен комитет или някои от неговите членове да заседават отново, се прилагат процедурите, посочени в член 80. Сроктът за съобщаване на решението е сто и пет (105) дни от датата на получаване на искането, посочено в параграф 2.

ЧЛЕН 86

Временни корективни мерки в случай на неизпълнение

1. Ако страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, не уведоми за мярка, която е предприела в изпълнение на арбитражното решение, преди изтичането на разумния срок или ако арбитражният комитет постанови, че мярката, за която е направено уведомлението по член 85, параграф 1, е несъвместима с разпоредбите на настоящото споразумение, страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, представя предложение за компенсация, ако страната, подала искането за започване на процедурата, поиска това. Такава компенсация може да включва или да представлява финансова компенсация, въпреки че настоящото споразумение по никакъв начин не задължава страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, да предложи такава финансова компенсация.
2. Ако в рамките на тридесет (30) дни от края на разумния срок или от арбитражното решение по член 85, което гласи, че взетата мярка за изпълнение е несъвместима с настоящото споразумение, не бъде постигнато съгласие за компенсация, страната, подала искането за започване на процедурата, има право, след като уведоми страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, да предприеме подходящи мерки.
3. При приемането на подобни мерки, страната, подала искането за започване на процедурата, се стреми да избере пропорционални на нарушението мерки, които засягат във възможно най-малка степен постигането на целите на настоящото споразумение, и взема предвид отражението им върху икономиката на страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, и върху отделните държави по СИП ЮАОР.
4. Ако ЕС не уведоми за мярка, която е предприел в изпълнение на арбитражното решение, преди изтичането на разумния срок или ако арбитражният комитет постанови, че мярката, за която е направено уведомление съгласно член 85, параграф 1, е несъвместима със задълженията на тази страна по настоящото споразумение, и страната, подала искането за започване на процедурата, заяви, че предприемането на подходящите мерки би довело до съществена вреда за нейната икономика, ЕС разглежда възможността за предоставяне на финансова компенсация.
5. ЕС проявява необходимата умереност, когато отправя искане за компенсация или предприема подходящи мерки в съответствие с параграфи 1 или 2.
6. Компенсацията или подходящите мерки имат временен характер и се прилагат само докато мярката, за която е установено, че нарушава разпоредбите на

настоящото споразумение, не бъде оттеглена или изменена, така че да бъде в съответствие с тези разпоредби, или докато страните постигнат съгласие за уреждане на спора.

7. За целите на членове 86 и 87 подходящи мерки са мерките, подобни на тези, които са на разположение съгласно Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове, съдържаща се в приложение 2 към Споразумението за СТО („ДПШУС“).

ЧЛЕН 87

Преглед на мерки, предприети за изпълнение след приемане на подходящи мерки

1. Страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, уведомява страната, подала искането за започване на процедурата, и Комитета по търговия и развитие за всякакви мерки, които е предприела, за да изпълни арбитражното решение, и за своето искане за прекратяване на прилагането на подходящите мерки от страната, подала искането за започване на процедурата.
2. Ако страните не постигнат съгласие относно съвместимостта на мярката, която е съобщена, с разпоредбите на настоящото споразумение в рамките на тридесет (30) дни от датата на уведомяването, страната, подала искането за започване на процедурата, отправя писмено искане до първоначално съставения арбитражен комитет да се произнесе по въпроса. За такова искане се уведомяват страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, и Комитетът по търговия и развитие. Страните и Комитетът по търговия и развитие се уведомяват за арбитражното решение в рамките на четиридесет и пет (45) дни от датата на получаване на искането. Ако арбитражният комитет постанови, че дадена мярка, предприета за изпълнение, не е съобразена с разпоредбите на настоящото споразумение, арбитражният комитет решава дали страната, подала искането за започване на процедурата, може да продължи да прилага подходящите мерки. Ако арбитражният комитет постанови, че дадена мярка, предприета за изпълнение, е съобразена с разпоредбите на настоящото споразумение, подходящите мерки се прекратяват.
3. В случай на невъзможност първоначално съставеният арбитражен комитет или някои от неговите членове да заседават отново, се прилагат процедурите, определени в член 80. Сроктът за съобщаване на решението е шестдесет (60) дни от датата на получаване на искането, посочено в параграф 2.

ГЛАВА IV

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 88

Взаимно приемливо решение

Страните могат по всяко време да стигнат до взаимно приемливо решение по спор по настоящата глава. Те уведомяват за това решение Комитета по търговия и развитие и арбитражния комитет, ако е съставен такъв. С приемането на взаимно приемливо решение процедурата по уреждане на спорове се прекратява.

ЧЛЕН 89

Процедурен правилник и етичен кодекс

1. В рамките на дванадесет (12) месеца от влизането в сила на настоящото споразумение страните постигат съгласие по процедурен правилник и етичен кодекс, които се приемат от Съвместния съвет.
2. Всяко заседание на арбитражния комитет е публично в съответствие с процедурния правилник, освен ако арбитражният комитет не реши друго по собствена преценка или по искане на страните. Арбитражният комитет заседава при закрити врата, когато в изявленията или аргументите на страна се съдържа поверителна информация.

ЧЛЕН 90

Информация и технически насоки

По искане на някоя от страните или по собствена инициатива арбитражният комитет може да получи информация от всеки един източник, включително и от страните по спора, ако сметне това за необходимо за арбитражното производство. Арбитражният комитет има също така правото да потърси становище на подходящи експерти, ако сметне това за целесъобразно. Заинтересованите лица имат право да представят становища в качеството си на *amicus curiae* (приятели на съда) на арбитражния комитет, в съответствие с процедурния правилник. Всяка информация, получена по този начин, трябва да бъде предоставена на страните и те могат да представят своите становища по нея.

ЧЛЕН 91

Език за комуникация

1. Устните и писмените изявления на страните се правят на някой от официалните езици на страните.
2. Страните полагат усилие да се договорят за общ работен език за всяко едно конкретно производство по настоящата част. При невъзможност страните да се договорят за общ работен език, всяка страна прави необходимите постъпки и поема разходите по превода на писмените си становища и по устния превод на изслушванията на езика, избран от страната, срещу която е подадено искането за започване на процедурата, освен ако този език е официален език на посочената страна. При договарянето на общ работен език ЕС взема предвид евентуалното отражение на тези разходи върху държавите по СИП ЮАОР.

ЧЛЕН 92

Правила на тълкуване

Арбитражният комитет тълкува разпоредбите на настоящото споразумение в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право, включително правилата, установени във Виенската конвенция за правото на договорите. Решенията на арбитражния комитет не могат да увеличават или намаляват правата и задълженията, предвидени в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 93

Арбитражни решения

1. Арбитражният комитет полага всички усилия да взема решенията си с консенсус. Ако въпреки това не може да се стигне до вземане на решение с консенсус, спорният въпрос се решава с мнозинство на гласовете.
2. В решението се излагат констатациите по съществото на спора, приложимостта на съответните разпоредби от настоящото споразумение и логиката, на която са подчинени направените констатации и заключения. Комитетът по търговия и развитие осигурява публичност на арбитражното решение, освен ако не реши друго.

ЧЛЕН 94

Списък с арбитри

1. Най-късно три (3) месеца след влизането в сила на настоящото споразумение Комитетът по търговия и развитие съставя списък от двадесет и едно (21) лица, които желаят и са способни да изпълняват функцията на арбитри. Всяка страна избира осем (8) лица, които да изпълняват функцията на арбитри. Страните постигат съгласие и за пет (5) лица, които не са граждани на нито една от страните и които да изпълняват функцията на председатели на арбитражния комитет. Комитетът по търговия и развитие следи за това списъкът винаги да бъде поддържан в съответствие с разпоредбите на настоящия член.
2. Арбитрите следва да имат специализирани познания по въпросите, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение, или професионален опит в областта на правото и международната търговия. Те са независими, изпълняват функциите си в качеството си на частни лица и не приемат указания от организация или правителство, нито пък са свързани с правителството на някоя от страните, и спазват етичния кодекс, приложен към процедурния правилник.
3. Комитетът по търговия и развитие може да изготви допълнителен списък от петнадесет (15) лица, притежаващи експертен опит в отделни сектори, свързани с конкретни въпроси, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение. Когато се използва процедурата за избор по член 80, председателят на Комитета по търговия и развитие може да използва подобен секторен списък със съгласието на двете страни.

ЧЛЕН 95

Връзка със задълженията в рамките на СТО

1. Арбитражните институции, създадени съгласно настоящото споразумение, не разглеждат спорове относно правата и задълженията на страна, произтичащи от Споразумението за създаване на СТО.
2. Прилагането на разпоредбите за уреждане на спорове на настоящото споразумение не засяга действия, предприети в рамките на СТО, включително действия по уреждане на спорове. Въпреки това, когато една от страните е предприела действия по уреждане на спор във връзка с конкретна мярка в съответствие с настоящото споразумение или със Споразумението за СТО, тя не може да предприема действия по уреждане на спор относно същата мярка пред другия орган за решаване на спорове, докато не приключи първата процедура. За целите на настоящия параграф се приема, че са предприети действия по уреждане на спор в съответствие със Споразумението за СТО,

когато някоя от страните е представила искане за съставяне на комитет на основание член 6 от ДППУС.

3. Настоящото споразумение не е пречка за страните да прилагат преустановяване на задълженията, разрешено от Органа за уреждане на спорове на СТО.

ЧЛЕН 96

Срокове

1. Всички срокове, посочени в настоящата част, включително сроковете, в които арбитражните комитети трябва да оповестят решенията си, се изчисляват в календарни дни от деня, който следва акта или факта, за който се отнасят.
2. Всеки срок, посочен в настоящата част, може да бъде удължен по взаимно съгласие на страните.

ЧАСТ IV

ОБЩИ ИЗКЛЮЧЕНИЯ

ЧЛЕН 97

Клауза за общи изключения

При условие че се спазва изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните, в които съществуват сходни условия, или средство за прикрито ограничаване на международната търговия, никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от която и да било от страните на мерки, които:

- а) са необходими за защитата на обществения морал;
- б) са необходими за опазване живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) се отнасят до вноса или износа на злато или сребро;
- г) са необходими за осигуряване на съответствието със законови или подзаконови нормативни актове и които не са несъвместими с разпоредбите на настоящото споразумение, включително и такива, които се отнасят до прилагането на митническите правила, упражняването на монопол по член II, параграф 4 и член XVII от ГАТТ, закрилата на патентите, марките и авторските права, както и предотвратяването на заблуждаващи практики;
- д) се отнасят до продукти от труд, полаган в места за лишаване от свобода;
- е) са наложени за опазване на националните богатства с художествена, историческа или археологическа стойност;
- ж) се отнасят до опазването на невъзобновяемите природни ресурси, ако подобни мерки се прилагат ефективно заедно с ограничения по отношение на местното производство или потребление;
- з) са предприети в изпълнение на задължения по междуправителствено споразумение относно стоки, отговарящо на критериите, които са били представени на договарящите страни по ГАТТ и по които те не са изказали

неодобрение, или когато самото споразумение е представено и по него не е изказано неодобрение по този начин.⁴

- и) включват ограничения на износа на местни материали, необходими за гарантиране на съществени количества такива материали за местната преработвателна промишленост през периоди, когато местната цена на тези материали се задържа на по-ниски нива от световната цена като част от правителствен план за стабилизация. Тези ограничения обаче не трябва да водят до увеличаване на износа или на защитата, предоставена на съответната местна промишленост, нито да се отклоняват от разпоредбите на настоящото споразумение относно недискриминацията, или
- й) са от съществено значение за придобиването или разпространението на продукти, по отношение на които е налице недостиг от общ или местен характер. Всички тези мерки обаче трябва да са в съответствие с принципа, че страните и държавите по СИП ЮАОР имат право на справедлив дял от международното предлагане на такива продукти и че всички такива мерки, които не съответстват на останалите разпоредби на настоящото споразумение, се прекратяват веднага след като отпаднат условията, довели до тяхното въвеждане.

ЧЛЕН 98

Изключения в интерес на сигурността

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува:
 - а) като изискваща от която и да било от страните да предоставя информация, разкриването на която тя смята за противоречащо на нейни основни интереси в областта на сигурността; или
 - б) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме действие, което смята за необходимо за защитата на нейните основни интереси в областта на сигурността:
 - i) свързано с материали за ядрен разпад или с материали, от които те се извличат;
 - ii) свързано с трафика на оръжие, муниции и военна техника и с подобен трафик на други стоки и материали, когато се провежда пряко или косвено за целите на снабдяване на военен обект; или
 - iii) предприето във военно време или при други извънредни ситуации в международните отношения; или
 - в) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме действия в изпълнение на своите задължения по Устава на ООН във връзка с поддържането на международния мир и сигурност.
2. Комитетът по търговия и развитие се информира за мерките, предприети по силата на параграф 1, букви б) и в), както и за тяхното прекратяване.

ЧЛЕН 99

⁴ Изключението, предвидено в настоящата буква, обхваща всяко споразумение относно стоки, което отговаря на принципите, одобрени от Икономическия и социален съвет в неговата резолюция 30 (IV) от 28 март 1947 г.;

Данъчна политика

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение или на което и да било споразумение, прието по силата на настоящото, не се тълкува като възпрепятстваща страните при прилагането на съответните разпоредби на данъчното им законодателство да правят разграничение между данъкоплатците, които не се намират в еднаква ситуация, и по-специално с оглед на местожителство/адрес на управление или с оглед на мястото, където е инвестиран капиталът им.
2. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение или на което и да било споразумение, прието по силата на настоящото, не се тълкува като възпрепятстваща приемането или прилагането на каквато и да било мярка, целяща да предотврати избягването на данъчно облагане или укриването на данъци, в съответствие с данъчните разпоредби на спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане или с други данъчни споразумения или с местното данъчно законодателство.
3. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга правата и задълженията на страните, предвидени в която и да било данъчна спогодба. В случай на несъответствие между настоящото споразумение и такава спогодба, последната ще има приоритет по отношение на несъответствието.

ЧАСТ V

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 100

Съвместен съвет

Създава се Съвместен съвет на държавите по СИП ЮАОР и ЕС („Съвместен съвет“), натоварен с надзора и административното осигуряване на прилагането на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 101

Състав и функции

1. Съвместният съвет се състои, от една страна, от съответните членове на Съвета на ЕС и съответните членове на Европейската комисия или техни представители и, от друга страна, от съответните министри на държавите по СИП ЮАОР или техни представители. Първото заседание на Съвместния съвет се председателства съвместно от страните.
2. По отношение на въпросите, по които държавите — членки на Южноафриканския митнически съюз, предприемат съвместни действия за целите на настоящото споразумение, те действат съвместно съгласно настоящата разпоредба, а ЕС третира тези държави като действащи съвместно. По отношение на въпросите, по които държавите — членки на Южноафриканския митнически съюз, предприемат самостоятелни действия по силата на настоящата разпоредба, съответната държава — членка на Южноафриканския митнически съюз, действа самостоятелно съгласно настоящата разпоредба, а ЕС третира тази държава като действаща самостоятелно.

3. Без да се засягат функциите на Съвета на министрите, определени в член 15 от Споразумението от Котону, функциите на Съвместния съвет са:
- а) да отговаря за действието и прилагането на настоящото споразумение и наблюдава постигането на неговите цели;
 - б) да разглежда всякакви основни въпроси, възникващи в рамките на настоящото споразумение, които представляват общ интерес и засягат търговията между страните;
 - в) да разглежда предложения и препоръки от страните за преразглеждане на настоящото споразумение;
 - г) да отправя подходящи препоръки;
 - д) да наблюдава развитието на икономическите и търговските отношения между страните;
 - е) да наблюдава и оценява въздействието на разпоредбите за сътрудничество на настоящото споразумение върху устойчивото развитие;
 - ж) да наблюдава и прави преглед на напредъка по всички въпроси, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение;
 - з) да изготви собствения си процедурен правилник;
 - и) да изготви процедурния правилник на Комитета по търговия и развитие;
 - й) да наблюдава работата на Комитета по търговия и развитие, както и
 - к) да изпълнява всякакви други задължения, произтичащи от настоящото споразумение.
4. Съвместният съвет може да предоставя периодични доклади относно действието на настоящото споразумение на Съвета на министрите, създаден в съответствие с член 15 от Споразумението от Котону.

ЧЛЕН 102

Правомощия и процедури за вземане на решения

1. С оглед постигане на целите на настоящото споразумение Съвместният съвет разполага с правомощието да взема решения по всички въпроси, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение.
2. Решенията на Съвместния съвет се вземат с консенсус и са задължителни за страните. Страните предприемат всички необходими мерки за изпълнение на такива решения в съответствие със съответните си вътрешни разпоредби.
3. По процедурните въпроси и процедурите за уреждане на споровете Съвместният съвет приема решения и препоръки по взаимно съгласие между страните.
4. Съвместният съвет провежда заседания редовно, най-малко веднъж на две (2) години, и извънредно, когато обстоятелствата го налагат и при съгласие на страните.

ЧЛЕН 103

Комитет по търговия и развитие

1. При изпълнение на своите задължения Съвместният съвет се подпомага от Комитет по търговия и развитие, който се състои от представители на страните, обикновено на равнище висши служители.
2. Комитетът по търговия и развитие се председателства на ротационен принцип за период от една година от представител на всяка от страните. Първото заседание на Комитета по търговия и развитие се председателства съвместно от страните.
3. Комитетът може да създава всякакви специални технически групи за разглеждане на специфични въпроси, попадащи в тяхната област на компетентност.
4. Комитетът приема процедурния правилник на специалните технически групи, създадени съгласно параграф 3.
5. Комитетът докладва на Съвместния съвет и е отговорен пред него.
6. Комитетът взема решения или отправя препоръки в случаите, когато това е предвидено в настоящото споразумение или когато такива правомощия са му били делегирани от Съвместния съвет. В такива случаи Комитетът взема своите решения с консенсус.
7. Комитетът има, по-специално, следните функции:
 - a) в областта на търговията:
 - i) да наблюдава и оценява прилагането на решенията на Съвместния съвет;
 - ii) да улеснява и упражнява надзор върху прилагането на разпоредбите на настоящото споразумение;
 - iii) да обмисля и препоръчва на Съвместния съвет приоритети за сътрудничество;
 - iv) да отправя препоръки до Съвместния съвет с цел предотвратяване на възможните конфликти в областите, попадащи в приложното поле на настоящото споразумение;
 - v) да изпълнява всякакви други функции, възложени му от Съвместния съвет;
 - vi) да упражнява надзор върху работата на специалните технически групи, посочени в параграф 3;
 - vii) да наблюдава развитието на регионалната интеграция и на икономическите и търговските отношения между страните;
 - viii) да обсъжда и предприема действия, които могат да улеснят търговията, инвестициите и възможностите за бизнес между страните, както и

- ix) да обсъжда всякакви въпроси по настоящото споразумение, както и всеки въпрос, който би могъл да повлияе на постигането на неговите цели;
- б) в областта на сътрудничеството за развитие:
 - i) да наблюдава прилагането на предвидените в настоящото споразумение разпоредби за сътрудничество и да координира такова действие с трети страни, предоставящи финансови средства;
 - ii) да прави препоръки относно сътрудничеството между страните в областта на търговията;
 - iii) да преразглежда периодично определените в настоящото споразумение приоритети за сътрудничество, както и да отправя съответно препоръки за включването на нови приоритети;
 - iv) да разглежда и обсъжда въпроси относно сътрудничеството в областта на регионалната интеграция и прилагането на настоящото споразумение, както и
 - v) да наблюдава и оценява въздействието на прилагането на настоящото споразумение върху устойчивото развитие на страните.

ЧАСТ VI

ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 104

Определяне на страните и изпълнение на задълженията

1. Страни по настоящото споразумение са Ботсуана, Лесото, Намибия, Южна Африка, Свазиленд и Мозамбик („държавите по СИП ЮАОР“), от една страна, и ЕС или неговите държави членки, или ЕС и неговите държави членки, в съответните им области на компетентност, които произтичат от Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз („ЕС“), от друга страна.
2. Понятието „страна“ се отнася според случая до държавите по СИП ЮАОР, действащи поотделно, от една страна, или до ЕС, от друга страна.
3. При позоваването на Южноафриканския митнически съюз в настоящото споразумение, като например в член 25, параграф 1, членове 34, 35 и 101 и в ЧАСТ III, Ботсуана, Лесото, Намибия, Южна Африка и Свазиленд действат съвместно, както е предвидено в Споразумението за Южноафриканския митнически съюз.
4. Съвместният съвет може да реши да измени прилагането на параграф 3.
5. Страните приемат всякакви общи или конкретни мерки, изисквани с цел изпълнение на задълженията им по настоящото споразумение, и гарантират, че те съответстват на целите, установени в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 105

Обмен на информация

1. С цел улесняване на комуникацията, свързана с ефективното прилагане на настоящото споразумение, страните определят, при влизането в сила на настоящото споразумение, координатор за обмен на информация. Определянето на координатор за обмен на информация не засяга конкретното определяне на компетентни органи по силата на конкретни разпоредби на настоящото споразумение.
2. По искане на която и да било от страните координаторът на другата страна посочва службата или служителя, отговаряща или отговарящ за всеки въпрос, свързан с прилагането на настоящото споразумение, и предоставя необходимото съдействие за улесняване на комуникацията със страната, която е отправила искането.
3. По искане на която и да било от страните и в законово допустимата степен другата страна предоставя информация и отговаря своевременно на всякакви въпроси във връзка с действаща или предложена мярка, която би могла да засегне търговията между страните.

ЧЛЕН 106

Прозрачност

1. Страните публикуват или предоставят публичен достъп до своите закони, подзаконовни нормативни актове, процедури и административни разпоредби от общ характер, както и всякакви други ангажменти по международни споразумения, свързани с търговски въпроси, които попадат в приложното поле на настоящото споразумение. Всякакви такива мерки, приети след влизането в сила на настоящото споразумение, се довеждат до знанието на другата страна.
2. Без да се засягат специалните разпоредби на настоящото споразумение относно прозрачността, за посочената в настоящия член информация се смята, че е доведена до знанието на другата страна, когато е била предоставена:
 - а) чрез подходящо нотифициране на СТО, или
 - б) на официална, обществено достъпна и безплатна интернет страница, или
 - в) на координатора на другата страна.

Когато обаче ЕС е предоставил такава информация, която не е била нотифицирана на СТО, на официална, обществено достъпна и безплатна интернет страница, държавите по СИП ЮАОР, които, поради ограничения в капацитета, изпитват затруднения по отношение на достъпа до такава интернет страница, могат да поискат от ЕС да предостави въпросната информация на съответния координатор.

3. Настоящото споразумение по никакъв начин не изисква от която и да е страна да предоставя поверителна информация, чието разкриване би възпрепятствало правоприлагането или по друг начин би противоречало на обществен интерес, или би накърнило законни търговски интереси на конкретни публични или частни предприятия, освен в степен, до която разкриването може да е необходимо в контекста на действие по уреждане на спор в съответствие с настоящото споразумение. Когато такава разкриване на информация е счтено

за необходимо от създаден съгласно ЧАСТ III комитет, последният гарантира пълната защита на поверителността.

ЧЛЕН 107

Временни трудности при прилагането

В случай че вследствие на фактори, които са извън нейния контрол, страна среща трудности при изпълнението на своите задължения по силата на настоящото споразумение, тя незабавно отнася въпроса до Съвместния съвет.

ЧЛЕН 108

Превес на регионалното измерение

1. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не задължава страна да предоставя на другата страна евентуално по-благоприятно третиране, прилагано от дадена страна като част от съответния процес по регионална интеграция, в който тя участва.
2. Всяко по-благоприятно третиране или предимство, което може да бъде предоставено съгласно настоящото споразумение от държава по СИП ЮАОР на ЕС, се предоставя и на останалите държави по СИП ЮАОР.

ЧЛЕН 109

Най-отдалечени региони на ЕС

1. Като се има предвид географската близост на най-отдалечените региони на ЕС с държавите по СИП ЮАОР и с цел заздравяване на икономическите и социалните връзки между въпросните региони и държавите по СИП ЮАОР, страните полагат усилия за улесняване на сътрудничеството във всички области, обхванати от настоящото споразумение, между най-отдалечените региони на ЕС и държавите по СИП ЮАОР.
2. Постигането на посочените в параграф 1 цели се осъществява, в рамките на възможното, и чрез насърчаване на съвместното участие на държавите по СИП ЮАОР и на най-отдалечените региони на ЕС в рамкови и специфични програми на ЕС в обхванатите от настоящото споразумение области.
3. ЕС се стреми да осигурява координация между различните финансови инструменти на политиките на ЕС за сближаване и развитие с цел насърчаване на сътрудничеството между държавите по СИП ЮАОР и най-отдалечените региони на ЕС в обхванатите от настоящото споразумение области.
4. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства ЕС да прилага съществуващите мерки, имащи за цел да отговорят на структурната социална и икономическа ситуация на най-отдалечените му региони в съответствие с член 349 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Настоящата разпоредба не позволява запазване в търговията между страните на мита, различни от разрешените в съответствие с точка 5 от ЧАСТ III на ПРИЛОЖЕНИЕ I.

ЧЛЕН 110

Връзка със Споразумението от Котону

1. В случай на каквото и да било несъответствие между разпоредбите на настоящото споразумение и разпоредбите на дял II, част 3 от Споразумението от Котону, разпоредбите на настоящото споразумение имат приоритет по отношение на несъответствието, с изключение на разпоредбите относно сътрудничеството за развитие, съдържащи се в дял II, част 3 от Споразумението от Котону.
2. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува като пречка за приемането от която и да било от страните на подходящи мерки в съответствие със Споразумението от Котону.

ЧЛЕН 111

Връзка със СТРС

Връзката между настоящото споразумение и СТРС се регламентира от разпоредбите на протокол 4.

ЧЛЕН 112

Връзка със Споразумението за СТО

Страните се договарят, че никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не изисква от тях да действат по начин, несъвместим със задълженията им в рамките на СТО.

ЧЛЕН 113

Влизане в сила⁵

1. Настоящото споразумение се подписва, ратифицира или утвърждава в съответствие с конституционните или вътрешните правила и процедури, приложими за всяка от страните.
2. Настоящото споразумение влиза в сила тридесет (30) дни след депозирането на последния инструмент за ратификация, утвърждаване или одобряване.
3. До влизането в сила на настоящото споразумение ЕС и държавите по СИП ЮАОР се договарят да прилагат разпоредбите на настоящото споразумение, които са в съответните им области на компетентност („временно прилагане“). Това може да се осъществява чрез временно прилагане, когато това е възможно, или чрез ратифициране на настоящото споразумение.
4. Настоящото споразумение започва да се прилага временно между ЕС и държава по СИП ЮАОР десет (10) дни след получаването на нотификацията за временно прилагане от ЕС или на нотификацията за ратифициране или за временно прилагане от тази държава по СИП ЮАОР, в зависимост от това кое от двете е с по-късна дата.
5. Временното прилагане на настоящото споразумение между ЕС и държава от Южноафриканския митнически съюз изключва отстъпките във връзка с достъпа до селскостопанския пазар и отстъпките във връзка с достъпа до

⁵ Страните по приложения Протокол за географските означения и търговията с вина и спиртни напитки изпълняват поетите съгласно него ангажименти.

пазара на риба и рибни продукти, посочени в член 24, параграф 2 и член 25, параграф 1, обозначени със звездичка (*) в тарифните списъци в приложения I и II, до момента, в който всички членове на Южноафриканския митнически съюз ратифицират или започнат да прилагат временно настоящото споразумение.

6. Временното прилагане или влизането в сила на настоящото споразумение между ЕС и член на Южноафриканския митнически съюз изключва отстъпките във връзка с достъпа до селскостопанския пазар, посочени в член 24, параграф 2 и член 25, параграф 1, обозначени със звездичка (*) в тарифните списъци в приложения I и II, до момента, в който бъдат изпълнени условията, посочени в член 16 от протокол 3.
7. Нотификациите за временното прилагане или за ратифицирането се изпращат на Генералния секретар на Съвета на Европейския съюз, който е депозитар на настоящото споразумение. Заверени копия на нотификациите се депозират при изпълнителния секретар на секретариата на ЮАОР.
8. Ако до влизането в сила на настоящото споразумение страните решат да го приложат временно, всички позовавания в настоящото споразумение на датата на влизане в сила се считат за позовавания на датата, от която временното прилагане поражда действие.

ЧЛЕН 114

Срок на действие

1. Настоящото споразумение се сключва за неопределен срок.
2. Всяка страна може да нотифицира писмено своето намерение да денонсира настоящото споразумение.
3. Денонсирането поражда действие шест (6) месеца след нотифицирането, посочено в параграф 2.

ЧЛЕН 115

Териториално прилагане

1. Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на териториите, на които се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и при условията, установени в посочените договори, и от друга страна, на териториите на държавите по СИП ЮАОР.
2. Позоваванията на „територия“ в настоящото споразумение се разбират в този смисъл.

ЧЛЕН 116

Клауза за преразглеждане

1. Страните се договарят да преразгледат настоящото споразумение в неговата цялост не по-късно от пет (5) години след влизането му в сила. Това преразглеждане не засяга другите случаи на адаптиране преразглеждане или ревизиране, предвидени в настоящото споразумение, като тези по член 12,

параграф 2, член 16, параграф 8, член 17, параграф 5, член 18, параграф 5, член 26, параграф 10, член 33, параграф 3, член 35, параграф 6 и член 65, буква д).

2. Във връзка с прилагането на настоящото споразумение всяка страна може да прави предложения, насочени към адаптирането на сътрудничеството в областта на търговията въз основа на натрупания по време на прилагането му опит.
3. Страните постигат съгласие, че може да се наложи преразглеждане на настоящото споразумение поради нови тенденции в международните икономически отношения и поради изтичането на срока на действие на Споразумението от Котону.

ЧЛЕН 117

Изменения

1. Всяка страна може да отправя предложения за изменения на настоящото споразумение до Съвместния съвет за разглеждане и приемане.
2. След приемане от страна на Съвместния съвет измененията на настоящото споразумение се предоставят на страните за ратификация, утвърждаване или одобряване в съответствие с техните съответни конституционни или вътрешни правни изисквания.

ЧЛЕН 118

Присъединяване на нови държави — членки на ЕС

1. Съвместният съвет се уведомява за всяко искане, отправено от трета държава, да стане член на ЕС. По време на преговорите между ЕС и държавата кандидатка ЕС предоставя на държавите по СИП ЮАОР всякаква информация, която е от значение. Държавите по СИП ЮАОР изразяват опасенията си и могат да поискат консултации с ЕС, за да може ЕС да ги вземе изцяло предвид. ЕС нотифицира държавите по СИП ЮАОР за всяко присъединяване на нови членове към ЕС.
2. Всяка нова държава — членка на Европейския съюз, се присъединява към настоящото споразумение, считано от датата на нейното присъединяване към ЕС, чрез нарочна клауза в акта за присъединяване. Ако актът за присъединяване към ЕС не предвижда такова автоматично присъединяване на държавата — членка на ЕС, към настоящото споразумение, въпросната държава — членка на ЕС, се присъединява чрез депозиране на акт за присъединяване при Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз, който изпраща заверени копия на държавите по СИП ЮАОР.
3. Страните разглеждат въздействието на присъединяването на нови държави — членки на ЕС, върху настоящото споразумение. Съвместният съвет може да реши предприемането на всякакви преходни мерки или мерки за изменение, които могат да се окажат необходими.

ЧЛЕН 119

Присъединяване

1. Трета държава или организация, в чиято област на компетентност попадат обхванатите в настоящото споразумение въпроси, може да отправи искане да се присъедини към настоящото споразумение. Ако Съвместният съвет се съгласи да разгледа такова искане, страните и отправилата искането за присъединяване държава или организация провеждат преговори по условията на присъединяването. Протоколът за присъединяване се приема от Съвместния съвет и се подлага на ратификация, утвърждаване или одобряване в съответствие със съответните конституционни или вътрешни правни изисквания на страните.
2. Страните преразглеждат въздействието на такова присъединяване върху настоящото споразумение. Съвместният съвет може да реши предприемането на всякакви преходни мерки или мерки за изменение, които могат да се окажат необходими.
3. Независимо от параграф 1, страните се споразумяват, че в случай на искане от Ангола до Съвместния съвет да се присъедини към настоящото споразумение, преговорите относно условията за присъединяване следва да се проведат въз основа на настоящото споразумение, като се вземе предвид специфичното положение на Ангола.

ЧЛЕН 120

Езици и автентични текстове

Настоящото споразумение е съставено в два екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, италиански, испански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всеки от тези езици са автентични. При възникване на противоречие позоваване се прави на езика, на който е договорено споразумението.

ЧЛЕН 121

Приложения

Приложенията, протоколите и бележките към настоящото споразумение представляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 122

Права и задължения по настоящото споразумение

Никоя от разпоредбите в настоящото споразумение не може да се тълкува като предоставяща права или налагаща задължения на лица, различни от правата и задълженията, възникнали между страните по силата на международното публично право.

В ДОКАЗАТЕЛСТВО ЗА КОЕТО, долуподписаните пълномощни представители полагат подписите си под настоящото споразумение.

СПИСЪК НА ПРИЛОЖЕНИЯТА И ПРОТОКОЛИТЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ I:	Мита на ЕС за продукти с произход от държавите по СИП ЮАОР
ПРИЛОЖЕНИЕ II:	Мита на Южноафриканския митнически съюз за продукти с произход от ЕС
ПРИЛОЖЕНИЕ III:	Мита на Мозамбик за продукти с произход от ЕС
ПРИЛОЖЕНИЕ IV:	Защитни мерки за селскостопанските стоки
ПРИЛОЖЕНИЕ V:	Преходни защитни мерки за БЛНС
ПРИЛОЖЕНИЕ VI:	Продукти и сектори от приоритетно значение по отношение на санитарните и фитосанитарните мерки
ПРОТОКОЛ 1:	Относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество
ПРОТОКОЛ 2:	Административна взаимопомощ по митнически въпроси
ПРОТОКОЛ 3:	Географски означения и търговия с вина и спиртни напитки
ПРОТОКОЛ 4:	Относно връзката между СТРС и настоящото споразумение
ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН АКТ	